

دفترچه شماره ۱

آزمون شماره ۲۰

جمعه ۱۸/۱/۱۴۰۲

آزمون‌های سراسری کاج

گزینه درست را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

سوالات آزمون

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۷۰ دقیقه	تعداد سوال: ۶۰

عنوانی مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	شماره سوال		مدت پاسخگویی
			تا	از	
۱	ریاضی و آمار ۳	۲۰	۱	۲۰	۳۰ دقیقه
۲	علوم و فنون ادبی ۳	۴۰	۲۱	۲۰	۲۰ دقیقه
۳	جامعه‌شناسی ۳	۶۰	۴۱	۲۰	۲۰ دقیقه

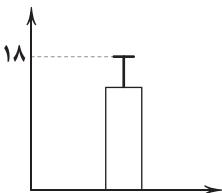
ریاضیات

- ۱ با ارقام ۵، ۴، ۳، ۲، ۱، ۰ چند عدد چهار رقمی و بدون تکرار ارقام می‌توان نوشت به طوری که یکان آن عددی از دنبالهٔ مربعی باشد؟
 ۹۶ (۴)   ۷۲ (۳)   ۶۴ (۲)   ۵۲ (۱)
- ۲ حاصل $\frac{15!+14!}{15!-14!}$ کدام است؟
 $\frac{5}{6}$ (۴) $\frac{6}{5}$ (۳) $\frac{8}{7}$ (۲) $\frac{7}{8}$ (۱)
- ۳ در چند جایگشت از حروف کلمه «MEHRAN» حروف «H» و «N» کنار هم هستند؟
 ۳۶۰ (۴)   ۲۴۰ (۳)   ۱۲۰ (۲)   ۶۰ (۱)
- ۴ با ارقام ۸، ۹، ۷، ۶، ۵، ۴، ۳، ۲، ۰ چند عدد سه رقمی و با ارقام متمایز می‌توان نوشت به طوری که ارقام زوج و فرد یک در میان باشند؟
 ۶۰ (۴)   ۵۲ (۳)   ۴۸ (۲)   ۳۶ (۱)
- ۵ از بین ۳ روان‌شناس و ۴ جامعه‌شناس به چند طریق می‌توان یک کمیته ۳ نفره تشکیل داد به طوری که از هر دو رشته عضو کمیته باشند؟
 ۳۰ (۴)   ۲۸ (۳)   ۲۴ (۲)   ۱۸ (۱)
- ۶ دانش‌آموزی در یک آزمون باید به ۸ سوال از ۱۵ سوال موجود پاسخ دهد. او به چند طریق می‌تواند این کار را انجام دهد. اگر پاسخ به دقیقاً ۳ سوال از ۵ سوال اول الزامی باشد؟
 ۳۲۴۰ (۴)   ۲۵۲۰ (۳)   ۱۲۶۰ (۲)   ۸۴۰ (۱)
- ۷ اگر A و B دو پیشامد از فضای نمونه‌ای S باشند، حاصل $B' - A'$ برابر کدام است؟
 $B' \cap A$ (۴) $B' \cup A$ (۳) $B - A'$ (۲) $B - A$ (۱)
- ۸ در آزمایش پرتاپ دو سکه و یک تاس، با کدام احتمال «حداقل یک سکه رو» و «تاس عدد اول ظاهر می‌شود»؟
 $\frac{7}{12}$ (۴) $\frac{5}{12}$ (۳) $\frac{5}{8}$ (۲) $\frac{3}{8}$ (۱)
- ۹ در آزمایش پرتاپ دو تاس، با کدام احتمال «مجموع اعداد ظاهر شده ۸» یا «حاصل ضرب آن‌ها حداً کثر ۴» است؟
 $\frac{13}{36}$ (۴) $\frac{1}{16}$ (۳) $\frac{1}{3}$ (۲) $\frac{1}{4}$ (۱)
- ۱۰ خانواده‌ای دارای ۳ فرزند هستند. با کدام احتمال دو فرزند متولّی، هم‌جنس نیستند؟
 $\frac{1}{8}$ (۴) $\frac{1}{4}$ (۳) $\frac{1}{3}$ (۲) $\frac{1}{2}$ (۱)
- ۱۱ درون ظرفی ۹ گوی یکسان با شماره‌های ۱ تا ۹ قرار دارند. به طور تصادفی دو گوی همزمان از ظرف خارج می‌کنیم. با کدام احتمال شماره‌های هر دو گوی، زوج هستند؟
 $\frac{3}{8}$ (۴) $\frac{1}{6}$ (۳) $\frac{1}{4}$ (۲) $\frac{1}{3}$ (۱)
- ۱۲ در آزمایش پرتاپ سه تاس، با کدام احتمال مجموع اعداد ظاهر شده بزرگ‌تر از ۵ است؟
 $\frac{209}{216}$ (۴) $\frac{207}{216}$ (۳) $\frac{103}{108}$ (۲) $\frac{101}{108}$ (۱)
- ۱۳ عبارت «اندازه‌گیری یا سنجش، اولین قدم برای یافتن داده‌ها و بررسی متغیر مورد نظر است.» مربوط به کدام گام از گام‌های چرخه آمار در حل مسائل است؟
 ۱) تحلیل داده‌ها
 ۲) بیان مسئله
 ۳) بحث و نتیجه‌گیری
 ۴) طرح و برنامه‌ریزی
- ۱۴ در داده‌های آماری ۱۸، ۱۹، ۱۸، ۲۱، ۱۷، ۲۰، ۱۹، ۱۸، ۲۱، ۱۷، ۲۰، ۱۹، ۱۷، ۲۱، ۱۷، ۲۰، ۱۹، ۱۸، ۲۱، ۱۷، ۲۰ دامنهٔ تغییرات کل، چند برابر دامنهٔ میان چارکی داده‌ها است؟
 ۱/۸ (۴)   ۱/۶ (۳)   ۱/۴ (۲)   ۱/۲ (۱)
- ۱۵ کدام گزینه پس از تحلیل داده‌ها، باید انجام گیرد؟
 ۱) نمودارها را ارائه دهیم.
 ۲) اطلاعات کیفی را تا حد امکان به اطلاعات کمی تبدیل کنیم.
 ۳) پاسخی برای مسئله اصلی پیدا کنیم.

- ۱۶- براساس نمودار زیر که مربوط به ۱۷ داده آماری است، مجموع مجذورات اختلاف تک تک داده ها با میانگین برابر ۶۸ است. اگر داده های ناجور ۳۲، ۳۰ را از میان داده ها حذف کنیم، میانگین جدید کدام است؟

- (۱) ۱۴
(۲) ۱۴/۵
(۳) ۱۵
(۴) ۱۵/۵

- ۱۷- حاصل ضرب ۱۹ جمله ابتدایی دنباله $a_n = \frac{n}{n+1}$ کدام است؟

- (۱) ۰/۰۴
(۲) ۰/۰۵
(۳) ۰/۰۶
(۴) ۰/۰۷

- ۱۸- در یک دنباله با رابطه بازگشته $a_{n+1} = \frac{a_n}{a_n + n}$ اگر $a_1 = \frac{3}{4}$ باشد، مقدار a_6 کدام است؟

- (۱) ۶/۱/۳
(۲) ۶/۳/۲
(۳) ۶/۱/۳
(۴) -۶/۳/۴

- ۱۹- در مثلث خیام، مجموع جملات سطر n ام برابر ۶۴ است. مجموع جملات سطر $(n+2)$ ام از مجموع جملات سطر $(n-1)$ ام، چند واحد بیشتر است؟

- (۱) ۲۲۰
(۲) ۲۲۲
(۳) ۲۲۴
(۴) ۲۲۶

- ۲۰- در دنباله بازگشته $a_1 = 1$ ، $a_{n+1} = a_n + (n+1)$ ، اختلاف دو جمله پانزدهم و بیستم کدام است؟

- (۱) ۸۰
(۲) ۸۵
(۳) ۹۰
(۴) ۹۵

علوم و فنون ادبی

- ۲۱-

همه گزینه ها سروده شاعران «دوره بیداری» اند؛ به جز..... .

- (۱) داد معشوقه به عاشق، پیغام
که کند مادر تو بامن جنگ
جهان و هرجه در او، جز به کام خویش ندیدم
جز پی پاس دین و حفظ وطن
قسم برده به ساغی و دلم شاد کنید
- (۲) هواخود چونهادم، رضای او چو گزیدم
جنگ، ننگ است در شریعت من
من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید
- (۳) من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید
- (۴) من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید

- ۲۲- کدام عبارت درباره «نشر دوره بیداری» نادرست است؟

(۱) اکثر نویسندها، داستان را مطابق ذوق عامه مردم می نوشتن و سیک نویسندهای آنان مطابقت کاملی با ادبیات داستانی جدید نداشت.

(۲) صنایع ادبی از نشر جدا می شود و نثر در خدمت بیان خواست و آمال مردم به شکلی پویا ظاهر می گردد.

(۳) بسیاری از نشرهای دوره بیداری به ویژه نشر داستانی به موضوع تنفس از خرافات می پردازد.

(۴) در نثر این دوره به دلایل گوناگون بسیاری از لغات انگلیسی، ترکی، عربی، فرانسوی و ... به نثر فارسی وارد می شود.

- ۲۳- کدام عبارت، معروف پدیدآورنده منظومه «ایده آل» است؟

(۱) در قصیده بیشتر از قالبهای دیگر طبع آزمایی کرده و مضامین وطنی، سیاسی و اجتماعی در شعرش آشکارتر است.

(۲) در دوره هفتم مجلس نماینده شد و هرگز دست از اندیشه های پرشور آزادی خواهانه و وطن دوستانه بزنداشت و در نهایت جانش را در راه آزادی فدا کرد.

(۳) به دلیل جسارت و بی پرواپی در بیان اندیشه های سیاسی، اجتماعی و وطن پرستانه اش، پیش از آن که به اوج شکوفایی برسد به دستور رضاخان تور شد.

(۴) از موسیقی دانان بزرگ عهد مشروطیت که در برانگیختن مردم و آزادی خواهی نقش بسیار مؤثری داشت.

- ۲۴- «فرخی یزدی» در اشعارش بیشتر از کدام شاعران تأثیر پذیرفته بود؟

(۱) سعدی - حافظ
(۲) حافظ - خاقانی
(۳) مولانا - خاقانی

- ۲۵- همه عبارت ها درباره «شعر دوره بیداری» صحیح هستند؛ به جز..... .

(۱) شاعران دوره بیداری، تخيّلات سرایندگان پیشین را در نظر داشتند و تنها می توان در موارد محدودی چون اشعار میرزا ده عشقی، نواوری هایی در عرصه تخيّل دید.

(۲) شاعرانی که بیشتر به زبان مردم عادی شعر می گفتند، به آرایه های بیانی و بدیعی و سنت های ادبی کمتر پایبند بودند و شعر را وسیله ای برای بیان مقاصد خود می دانستند.

(۳) ابوالقاسم لاهوتی و فرخی یزدی از شاخص ترین شاعرانی اند که نیازها و کاستی های محرومان جامعه را موضوع سخن خود قرار دادند و به دفاع از کارگران و ضعیفان توجه داشتند.

(۴) نگرش شاعران و نویسندها نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از جزئی نگری و عینیت گرایی به کلی نگری و ذهنیت گرایی تغییر کرد.

-۲۶- همه بیت‌های زیر متعلق به شاعران بازگشته است که غزل‌سوانی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را پیش‌گرفته‌اند، به جز.....

هر که از چشم تو افتاد نشانی دارد
میزند دادی و بر دست عنانی دارد
گفتن نتوان با تو حدیث دگری را
که آن جا گذری نیست نسیم سحری را
روا باشد که طوطی را بیاموزی شکرخایی
تو را چندان فرستد ز که از غمه بیاسایی
گذری جانب گم کرده رهی باید کرد
مسجده از دور به هر صبح گهی باید کرد

رفت ایام گل و شورش دیوانه به جاست
سینه خود را غبارآلود مهر و کین مکن
زهی جادو زهی دلبر، شب خوش باد من رفتم
که چراز نظرم شگر و بادام افتاد

این طرفه که می‌نالم و پیوسته خموش
در سراب نامی‌میدی آب حیوان یافتم
تا ببوسیدم سر کوی تو، جانم بر لب است
و گزنه کوهکن ماتحملی دارد

- (۱) شدم انگشت‌نمای در همهٔ شهر آیا
  - هر زمان بر سر راهی ز جفايت مجرم
  - (۲) هر کس که دم از حور زند عین فصور است
پیغام فروغی نرسد بر سر کویت
  - (۳) زبان بریند قآنی که شیرینی ز حد برده
به صاحب اختیار ار کس سخن‌های تو براخواند
  - (۴) خوش همی‌می روی ای قافله‌سالار به راه
گر مجاور نتوان بود به میخانه، نشاط

^{۲۷} در کدام بیت آرایه «لف و نشر» وجود ندارد؟

- ۱) نسبت شوق به هجران و وصال است یکی
  - ۲) آب صاف و تیره، صائب ادشمن آینه است
  - ۳) بیردی نور روز و شب بدان زلف و رخ زیبا
  - ۴) میگساری که لب و چشم تو بیند، داند

-۲۸ شاعر در کدام بیت، آرایه «تلمیح» را با «تنان» خلقی ز فغانیم به فغان اند ول

- (۱) ترک جان کردم، حیات جا و دانم شد نه
- (۲) تا بدیدم حلقة زلف تو، روز من، شب ا
- (۳) جگرخراش فتاده است تیشهه غی

^{۲۹}- در شعر زیر، کدام آرایه به کار رفته است؟

بنگر به نسترن‌ها / بر شانه‌های دیوار / خواب بنششگان را / با نغمه‌ای در آمیز / و اشراق صبحدم را / در شعر جویباران / از بودن و سروden / تفسیری آشنا کن / بیداری زمان را / با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / رو سر بنه به بالین / تنها مرا رها کن»

- ### ٣) لف و نشر

عاشقان را کرد گویا پسته خاموش تو
تو چه دودی و چه عودی، حی قیومی بگو
نمی‌داند که این شادی دم دیگر نمی‌ماند
اول نگاه کن که پریشان کیستی؟

نی به کار نرفته است؟
خوان سیه دل که فکندند به چاهم
هر جا که هم چو صبح قیامت دمیدهایم
ز شکرانه مجموع خصالت بردیم
هر که باشد این مذاقش در حساب آدمی است

تیزی که بر نشانه نشینید، نگاه توست» هم وزن است؟
کفتار شیرین، بی سخن در حالت آرد سنگ را
ز آن که نبود از خداوند کرم، احسان غریب
پیش رخ زیبای تسو از روی صباحت
سهول است اگر بقای شما در فای ماست
ان.»، که بنده، کد؟

کی خوش تر از این در همه عالم هوشی هست؟
ابرو نمود و جلوه‌گری کرد و رو ببست
بیار باده که بنیاد عمر بر باد است
گه آتش دل به اشک بنشانم

- در کدام بیت آرایه «تناقش» وجود دارد؟

  - (۱) بی دلان را نرگس گویای تو خاموش کرد
  - (۲) گر کسی گوید که آتش سرد شد باور مکن
  - (۳) به روز تیرهٔ ما صبح، شکرخنده‌ها دارد
  - (۴) ای دل مشو ز عشق، پریشان و جمع باش

۳۱- کدام بیت، دارای آرایه «تلمیح» است و در آن هیچ
۱) غافل که فزون می شود آب گهر من
۲) دل های مرده را ز دمی زنده کرده ایم
۳) آن شکر خنده خوبت که شکر تشنۀ اوست
۴) آدمیت، حسن گندم گون پستنیدن بود

- ۳۲- کدام گزینه با بیت «ترک کمان کشیده، دو چشم سیا
۱) فرهاد شورانگیز اگر در پای سنگی جان بداد
۲) بر غریبان رحمت آور چون غریبی در جهان
۳) از شرم شود غرق عرق، صبح جهان تاب
۴) تاکے زنید تیغ حفای سکستگان؟

- ۴۳ وزن کدام گزینه را می توان به دو صورت «همسان» و

- (۱) ما و هووس شاهد و می تانفسی هست
- (۲) شیدا از آن شدم که نکارم چو ماه نو
- (۳) بیا که قصر امل، سخت سست بینیاد است
- (۴) گه انده جان بمه یا اس بگسازم

- ۳۴- در کدام بیت، تعداد به کارگیری اختیار زبانی «تغییر کمیت مصوت‌ها» متفاوت است؟

چشم صید افکن تو آهوی آهوگیر است
صوفی صافی برای جرעהهای غش می‌کند
دوگوش سوی سمعاع و دو دست سوی مدام
دل از یاد تو یک دم نیست خالی

- ۱) آهوی چشم بتان، چشم تو را نخجیر است
- ۲) زان شراب ناب بی‌غش ده که اندر صومعه
- ۳) دل تو باد سوی لهو و چشم سوی نگار
- ۴) به چشمانست که گرچه دوری از چشم

- ۳۵- در همه گزینه‌ها، هر دو اختیار زبانی «تغییر کمیت مصوت‌بت بلند به کوتاه و کوتاه به بلند» به کار رفته است؛ به جز.....

تانگاهش به من تیره سرانجام افتاد
کار زنجیری عشق تو به شمشیر افتاد
در شهر ندیدیم به جز میان هاست
فریاد ز دستی که به دست تو کمان داد

- ۱) نظر از روشنی شمس و قمر پوشیدم
- ۲) دل ز گیسوی تو بگستت و به ابرو پیوست
- ۳) موبی که بدان بستگی رشته جهان هاست
- ۴) آخر خم ابروی تو خون همه را ریخت

- ۳۶- کدام گزینه مفهوم متفاوتی دارد؟

چو رفت نوبت دیگر به جو نمی‌آید
در دل بحرم اگر بر لب ساحل باشم
فرصت به لب گشودن سایل نمی‌دهد
زان لقمه الحذر که در او استخوان پر است

- ۱) مریز آب رخ خود برای نان کاین آب
- ۲) من که از آب رخ خود چوگهر سیرابم
- ۳) از تلخی سؤال گروهی که واقع‌اند
- ۴) نان خسان به خشکی مئت سرشته است

- ۳۷- مضمون کدام بیت، متفاوت است؟

دردی ن_____ه دواپ_____ذیر دارد
طبیب را نبود چاره از دکان بستن
هیچ تدبیری ندارد درد بی درمان تو
دست از تعمیر این ویرانه می‌باید کشید

- ۱) دانست ک_____ه دل اس____یر دارد
- ۲) ز ناتوانی چشمت جهان چوگشت خراب
- ۳) در غم هجران، «هلالی» صبر کن، تدبیر چیست!
- ۴) درد بی درمان پیری را دوا بی حاصل است

- ۳۸- همه گزینه‌ها به «مضمون مشترکی» اشاره دارند؛ به جز.....

باخبر باش که افسانه نظر می‌بنند
که ماضی رفت و حال این است و مستقبل نمی‌دانم
بر قفا نظاره کردن ریش را دم می‌کند
نقد حال خویش را با نسیه یکسان کرده بود

- ۱) تا به کی قصه مستقبل و ماضی خواندن؟
- ۲) چه گوییم ای که می‌پرسی ز حال روزگار من
- ۳) پیش‌بینی کن ز ننگ حسرت ماضی برآ
- ۴) دخل مستقبل به راه خرج ماضی ریخته

- ۳۹- مفهوم کدام گزینه با بیت «شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها؟» متناسب نیست؟

چون سکندر هر که گردیده است داغ از تشنگی
نیست چون باده نارس دو سه روزی جوشم
کز جسم گران جان چه کشیدند عزیزان
هر که از دستش رها شد دامن گل بر زمین

- ۱) حال من دور از لب جان بخش او داند که چیست
- ۲) جوش من لنگر آرام نمی‌داند چیست
- ۳) در قید فرنگ آن که نیفتداد چه داند
- ۴) حال دست من جدا از دامنش داند که چیست

- ۴۰- کدام گزینه با بیت «از اسب پیاده شو، بر نطع زمین رخ نه / زیر بی پیلش بین شهمهات شده نعمان»، تناسب معنایی ندارد؟

هرچند تلخ می‌گذرد روزگار عمر
آسودگی خلق ز مرگ دگران چیست؟
اگرچه صورت مقراض (= قیچی) لا دارد گریبان‌ها
عقابت خانه خالی به کمان می‌ماند

- ۱) زهری است زهر مرگ که شیرین نمی‌شود
- ۲) پیش و پس اوراق خزان نیم‌نفس نیست
- ۳) به فکر نیستی هرگز نمی‌افتد مغروزان
- ۴) دل بر این عمر مبندید که از صحبت تیر

- ۴۱- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب، مربوط به کدامیک از مفاهیم جامعه‌شناسی است؟

- ذخیره‌دانشی

- عمیق‌ترین و دقیق‌ترین دانش

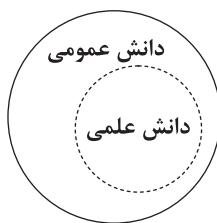
- گستره‌ترین بخش از آگاهی ما

(۱) دانش عمومی - دانش علمی - دانش عمومی

(۳) راهنمای زندگی انسان‌ها - دانش علمی - دانش علمی

(۲) دانش علمی - دانش عمومی - دانش عمومی

(۴) دانش عمومی و دانش علمی - دانش عمومی - دانش علمی

۴۲- کدام گزینه با نمودار زیر در ارتباط است؟

- (۱) دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود، بلکه دانش‌های فراتجربی مانند دانش‌های عقلانی و وحیانی را نیز شامل می‌شود که هر کدام ملاک سنجش و اعتباریابی خاص خود را دارد.
- (۲) دانش عمومی دانش غیرموقوف و نامعتبر نیست، بلکه کم و بیش در آن دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد. دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است.
- (۳) دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند، در برخی از نحلهای این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرو می‌پاشد.
- (۴) تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آن‌ها است. دانش علمی تنها از راه حس و تجربه و به صورت نظاممند به دست می‌آید، ولی دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی افراد است.

۴۳- به ترتیب، علوم انسانی و اجتماعی بومی (ایرانی و اسلامی) چه ویژگی‌ای خواهد داشت، تلاش‌های علمی افراد جهان اجتماعی در ذخیره دانشی چه تأثیری دارد و از بین رفتن ذخیره دانشی چه پیامدی را به دنبال خود می‌آورد؟

- (۱) همسو با فرهنگ ما است و برای حل مسائل جامعه‌ما مفید است - افزایش ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی - شریک شدن با سایر جهان‌های اجتماعی در ذخیره دانشی آن‌ها
- (۲) دانشی پویا است و تلاش می‌کند دامنه دانش عمومی را گسترش دهد - افزایش ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی - شریک شدن با سایر جهان‌های اجتماعی در ذخیره دانشی آن‌ها
- (۳) در تلاش است با آموزه‌های اسلام بخش‌های نادرست دانش علمی را حذف نماید - غنی‌تر شدن دانش عمومی جهان اجتماعی - فرو پاشیدن جهان اجتماعی و مختل شدن زندگی انسان‌ها
- (۴) دغدغه‌کش واقعیت و تشخیص درست و غلط را دارد - غنی‌تر شدن دانش عمومی جهان اجتماعی - فرو پاشیدن جهان اجتماعی و مختل شدن زندگی انسان‌ها

۴۴- رویکرد جهان متعدد نسبت به ذخیره دانشی چگونه است؟

- (۱) فقط علم تجربی، دانش علمی محسوب می‌شود و سایر علوم مانند علوم عقلانی و وحیانی از اعتبار علمی ساقط هستند؛ در نتیجه بخش‌هایی از دانش عمومی را که مغایر با آن باشد، انکار می‌کنند یا از آن‌ها دست می‌کشد.
- (۲) رویکرد این جهان به بخش‌های مختلف ذخیره دانشی باعث ایجاد تعارضی میان دانش علمی و دانش عمومی شده است که جهان متعدد برای حل آن از علوم عقلانی و وحیانی دست کشید.
- (۳) دانش علمی را به علوم تجربی محدود دانست و از آن‌جا که این دیدگاه با هویت جهان متعدد سارگار است، سایر جوامع برای پذیرش این دیدگاه ناگزیرند از دانش علمی و دانش عمومی خود دست بکشند.
- (۴) ارتباط دوسویه میان دانش عمومی و دانش علمی را قطع کرد، زیرا طبق این دیدگاه دانش علمی از پیشرفت باز می‌ماند و توان لازم برای حل مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.

۴۵- کدام گزینه به ترتیب در مورد «فواید علوم طبیعی» درست ولی در مورد «فواید علوم اجتماعی» نادرست است؟

- (۱) شناخت طبیعت و قوانین آن - شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن
- (۲) پیش‌بینی حوادث برای پیشگیری - انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه انسان‌ها
- (۳) رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعی - شناسایی نحوه اثرگذاری پدیده‌های طبیعی بر یکدیگر
- (۴) شناسایی عواملی که بر زندگی انسان اثر می‌گذارد - نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی

۴۶- به ترتیب، چرا پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است و رابطه میان علوم انسانی و علوم اجتماعی چگونه است؟

- (۱) تنوع پدیده‌های اجتماعی نسبت به پدیده‌های طبیعی - انسان بخشی از جهان اجتماعی است و علوم اجتماعی، انسان و جهان اجتماعی را مطالعه می‌کند؛ در نتیجه علوم اجتماعی گسترده‌تر از علوم انسانی است.
- (۲) آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی - موضوع علوم انسانی، کنش‌های انسانی و موضوع علوم اجتماعی، کنش‌های اجتماعی است؛ پس موضوع علوم انسانی عام‌تر از علوم اجتماعی است.
- (۳) اهمیت بیشتر علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی - انسان بخشی از جهان اجتماعی است و علوم اجتماعی انسان و جهان اجتماعی را مطالعه می‌کند؛ در نتیجه علوم اجتماعی گسترده‌تر از علوم انسانی است.
- (۴) تأثیرگذاری و تأثیرپذیری پدیده‌های اجتماعی از هم - موضوع علوم انسانی، کنش‌های انسانی و موضوع علوم اجتماعی، کنش‌های اجتماعی است؛ پس موضوع علوم انسانی عام‌تر از علوم اجتماعی است.

۴۷- به ترتیب، موضوع جامعه‌شناسی کلان چیست و کدام مورد در حوزه مطالعات این جامعه‌شناسی است؟

- (۱) کنش‌های اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی - بررسی تأثیرات فضای مجازی در میزان طلاق
- (۲) ارتباط میان ساختارهای اجتماعی پویا - بررسی روابط همسایگی در یک محله
- (۳) ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی - تأثیر صدا و سیما در افزایش فرهنگ صرفه‌جویی
- (۴) چگونگی پیوند میان پدیده‌های اجتماعی - بررسی آداب و رسوم ایل فشقایی در مراسم عروسی

۴۸ - کدام گزینه به ترتیب جدول زیر را به درستی کامل می‌کند؟

دانش	موضوع	کارکرد
علوم طبیعی	(ج)	-
(ب)	-	مطالعه قوانین مربوط به کنش‌های آدمیان
فلسفه	(الف)	-

(۱) موجود خاص - علوم انسانی - حوادث طبیعی

(۲) اصل وجود - علوم ابزاری - قوانین طبیعت

(۳) موجود خاص - علوم انسانی - طبیعت

(۴) اصل وجود - علوم اجتماعی - پدیده‌های طبیعی

۴۹ - کدام گزینه به ترتیب درست (ص)، یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی بیان می‌کند؟

(الف) انسان‌ها به دیدن نظم عادت دارند، اما بی‌نظمی توجه آنان را جلب می‌کند. جامعه‌شناسان برای رهایی از عادت و شناخت نظم از دید یک فرد غریبه به موضوعات نگاه می‌کنند که به آن «عادت‌زایی یا آشنایی‌زایی» می‌گویند.

(ب) انسان‌ها برای با هم زندگی کردن قواعدی را وضع می‌کنند و هر کس بخواهد به این جهان اجتماعی وارد شود، ناچار است نظم آن را پیذیرد؛ در نتیجه نظم اجتماعی در نتیجه عمل کردن به قواعدی به وجود می‌آید که انسان‌ها برای با هم زندگی کردن وضع می‌کنند.

(ج) انسان مثل سایر موجودات طبیعی، ویژگی‌های مادی و محسوس دارد؛ به همین دلیل با شناسایی قوانین مشترک حاکم بر زندگی انسان‌ها و موجودات طبیعی، می‌توان قدرت دستکاری در آن‌ها برای بهبود بخشیدن به آن‌ها را به دست آوریم.

(۱) ص - غ - ص (۲) غ - ص - (۳) ص - ص - غ (۴) غ - ص - غ

۵۰ - کدام عبارت‌های زیر، مربوط به دیدگاه اندیشه‌مندان تبیینی به جوامع است؟

(الف) به جامعه همانند یک پدیده طبیعی پیچیده نگاه می‌کنند. تفاوت میان جوامع مختلف را صرفاً از نظر کمی و آماری در نظر می‌گیرند. از نظر آنان هر چه جوامع در رفع نیازهای خود تواناتر باشند، پیشرفته‌تر هستند.

(ب) در مورد جوامع مختلف، نگاه تک خطی دارند و معتقدند جوامع مسیر یکسانی را به سوی پیشرفت طی می‌کنند و از جوامع ساده به جوامع پیچیده تبدیل می‌شوند.

(ج) با وجود این‌که جامعه را یک دستاورده انسانی، محصول و مخلوق انسان‌ها می‌دانند، اما اعتقاد دارند که ما فقط می‌توانیم قوانین و نظم موجود در جهان اجتماعی را بشناسیم و آن را کنترل کنیم.

(د) انسان‌ها با توجه به تفاوت عقاید و ارزش‌هایی که دارند، جوامع مختلفی را به وجود می‌آورند، در حالی‌که نظم موجود بر این جوامع به ظاهر متفاوت، یکسان بوده و همانند نظم موجود در طبیعت است.

(۱) الف - ب (۲) الف - د (۳) ب - ج (۴) ج - د

۵۱ - «دیدگاه لمبروزو در خصوص توجه به ویژگی‌های ظاهری مجرمان»، «استفاده زیاد از انواع پرسشنامه یا پاسخ‌های چندگزینه‌ای» و «تأثیر افزایش درآمد افراد در کاهش ناهمجاري‌ها» به ترتیب به کدام یک از موارد زیر اشاره دارد؟

(۱) جامعه‌شناسی تبیینی - روش‌های کیفی جمع‌آوری اطلاعات - پدیده‌های متقابل

(۲) تشابه جامعه و طبیعت - جامعه‌شناسی تبیینی - پدیده‌های هم‌تغییر

(۳) استفاده از حس و معنا - جامعه‌شناسی ابزاری - پدیده‌های هم‌تغییر

(۴) نگاه از بیرون به پدیده‌ها - روش‌های کمی جمع‌آوری اطلاعات - پدیده‌های متقابل

۵۲ - هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب، با کدام مورد در ارتباط است؟

(الف) تقلیل دادن انسان به پیچ و مهره‌های نظام اجتماعی

(ب) مشخص شدن جایگاه هر یک از پدیده‌های اجتماعی

(ج) منظور از پویایی نظام اجتماعی

(۱) یکسان داشتن طبیعت و جامعه - نظام اجتماعی - قابل تغییر بودن توسط انسان‌ها و فرهنگ‌ها

(۲) از بین رفتن نظم اجتماعی - نظام اجتماعی - تأثیرگذاری متقابل بخش‌های نظام اجتماعی

(۳) یکسان داشتن پدیده‌های اجتماعی و طبیعی - نظام اجتماعی - ارتباط دوسویه بخش‌های مختلف آن

(۴) نگاه جامعه‌شناسی تبیینی - نظام اجتماعی - هم‌تغییر بودن نسبت به مسائل جدید جهان اجتماعی

۵۳ - بیت «اگر ز باغ رعیت، ملک خورد سیبی / برآورند غلامان او درخت از بیخ» با کدام یک از گزینه‌های زیر ارتباط مفهومی بیشتری دارد؟

(۱) مسائل و مشکلات اجتماعی بیرون از دایره اختیار ما نیستند و فقط مسئولین در آن نقش ندارند، بلکه همه اعضای جهان اجتماعی در تشکیل، تداوم یا نابودی این مشکلات نقش دارند.

(۲) زندگی اجتماعی انسان‌ها و نظم، پیوند تنگاتنگی دارند و به نوعی همزاد یکدیگر هستند، اما در این میان نقش انسان‌ها منفعانه نیست و فقط به نظم موجود تن نمی‌دهند.

(۳) در حفظ یا تغییر وضع موجود در جامعه، نقش همه اعضا یکسان و به یک اندازه نیست، صاحبان برخی از مشاغل و مسئولیت‌ها، تأثیر بیشتری نسبت به سایر شغل‌ها دارند.

(۴) انسان‌ها می‌توانند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تغییراتی را در نظم موجود در جهان اجتماعی ایجاد کرده و آن را به سوی نظم مطلوب پیش ببرند.

معلول	علت
(الف)	نادیده گرفتن ویژگی‌های کنش
(ب)	کنش اجتماعی
پدید آمدن انقلاب‌های اجتماعی و شاهکارهای هنری	(ج)

۵۴- کدام گزینه به ترتیب جدول زیر را به درستی کامل می‌کند؟

- ۱) رکود اراده‌ها - والا شدن آرمان‌ها و ارزش‌ها - استفاده از روش‌های غیرتجربی در مطالعه نظم
- ۲) سقوط ارزش‌ها - سکل‌گیری پدیده‌های خرد و کلان - استفاده از روش‌های غیرتجربی در مطالعه نظم
- ۳) فروپاشی جهان‌ها - ایجاد ساختار اجتماعی - فراتر رفتن از نظم موجود در جامعه

۴) افول معانی - حفظ وضعیت موجود - فراتر رفتن از نظم موجود در جامعه

۵۵- به ترتیب هر یک از موارد زیر با کدام گزینه ارتباط و هماهنگی بیشتری دارد؟

«قفس آهنین - کشتار جهان در جنگ‌های جهانی - تربیت و نگهداری حیوانات در سیرک»

۲) رکود اراده‌ها - سقوط ارزش‌ها

۴) رکود اراده‌ها - سقوط ارزش‌ها - افول معانی

۵۶- کدام یک از گزینه‌های زیر، روندگذار از جامعه‌شناسی تبیینی به سوی جامعه‌شناسی تفسیری را به درستی نشان می‌دهد؟

۱) معرفی آگاهانه و معنادار بودن به عنوان مهم‌ترین ویژگی‌های کنش اجتماعی ← مطالعه زندگی اجتماعی انسان‌ها با تأکید بر این دو ویژگی ← قرار دادن اراده و ارزش در امتداد آگاهی و تابع آن

۲) قرار دادن اراده و ارزش در امتداد آگاهی و معنا و تابع آن ← کم شدن استقبال از روش‌های تجربی ← مطالعه زندگی اجتماعی انسان‌ها با تأکید بر ویژگی معنادار بودن کنش

۳) معرفی آگاهانه و ارادی بودن به عنوان مهم‌ترین ویژگی‌های کنش اجتماعی ← قرار دادن معنا و ارزش در امتداد آگاهی و تابع آن ← کم شدن استقبال از روش‌های تجربی

۴) قرار دادن اراده و ارزش در امتداد آگاهی و معنا و تابع آن ← معرفی آگاهانه و معنادار بودن به عنوان مهم‌ترین ویژگی‌های کنش اجتماعی ← مطالعه زندگی اجتماعی انسان‌ها با تأکید بر این دو ویژگی

۵۷- به ترتیب «اشتراک نظریه دلیل‌ای و وبر» و «تفاوت نظریه اگوست کنت و وبر» در چیست؟

۱) تفاوت پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی - شناسایی و توصیف پدیده‌های اجتماعی

۲) پرده برداشتن از معناهایی که در کنش‌ها نهفته‌اند - شناسایی و توصیف پدیده‌های اجتماعی

۳) تفاوت پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی - موضوع مورد مطالعه در جامعه‌شناسی

۴) قبول داشتن تفہم به عنوان روش مستقل علوم اجتماعی - موضوع مورد مطالعه در جامعه‌شناسی

۵۸- لازمه شناخت پدیده‌های اجتماعی، شناخت صحیح و توأم انسان‌ها است و وجود نظریات متفاوت، نشانه ..... پدیده‌های اجتماعی است. البته برخی نظریات برای دستیابی به پاسخ‌های ساده درباره ..... پدیده‌های اجتماعی، عمق آن‌ها را نادیده گرفته و از آن‌ها ..... می‌کنند.

۱) تفاوت‌های فردی و اجتماعی - پیچیدگی - چراچی وقوع - معنادایی

۲) تفاوت‌های فردی و اجتماعی - عمق - معنای - آشنازی زدایی

۳) وجود مشترک - دشواری فهم - تبیین - هویت‌زدایی

۴) وجود مشترک - تنوع - علت وقوع - عادت‌زدایی

۵۹- به ترتیب پیامد، محصول و عامل هر یک از موارد زیر کدام است؟

- فعالیت و خلاقیت کنشگران در تولید معانی فردی و اجتماعی

- تنوع و تکثر معانی

- پی بردن به هدف کنش

۱) پیدایش خردمنگ‌های مختلف - پیچیدگی کنش‌های انسان - انسجام‌بخشی به کنش‌ها

۲) پیدایش گروههای متنوع - دشواری فهم معنای کنش - دسترسی به معنای ذهنی و فردی کنشگر

۳) پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف - فهم دلالت‌های کنش - دسترسی به معنای ذهنی و فردی کنشگر

۴) پیدایش فرهنگ‌های متنوع - هویت متفاوت پدیده‌ها - انسجام‌بخشی به کنش‌ها

۶۰- به ترتیب، چرا جامعه‌شناسی قرن نوزدهم «تفہمی - تبیینی» است و در قرن بیستم چه اتفاقی برای این دیدگاه افتاد؟

۱) زیرا و بر فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌ها ضروری می‌دانست، اما هم‌چنان علم را به علم تجربی محدود می‌کرد - این باور که مرز علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی تعیین می‌کند، مورد تردید قرار گرفت و زمینه رونق تفسیر فراهم شد.

۲) زیرا و بر فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌ها ضروری می‌دانست، اما هم‌چنان علم را به علم تجربی محدود می‌کرد - رویکرد تبیینی به حاشیه رفت و راه بازگشت دعاوی تجویزی به علوم اجتماعی باز شد و به این ترتیب جامعه‌شناسی تفسیری رخ نمود.

۳) چون با ملاک‌های ارزشی و هنجاری و تنها از طریق علوم تجربی سعی در توصیف و کنترل پدیده‌ها داشت - این باور که مرز علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی تعیین می‌کند، مورد تردید قرار گرفت و زمینه رونق تفسیر فراهم شد.

۴) چون با ملاک‌های ارزشی و هنجاری و تنها از طریق علوم تجربی سعی در توصیف و کنترل پدیده‌ها داشت - رویکرد تبیینی به حاشیه رفت و راه بازگشت دعاوی تجویزی به علوم اجتماعی باز شد و به این ترتیب جامعه‌شناسی تفسیری رخ نمود.

دفترچه شماره ۲

آزمون شماره ۲۰

جمعه ۱۸/۱/۱۴۰۲

آزمودهای سراسری کاج

گزینه درست را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

سؤالات آزمون

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۸۰ دقیقه	تعداد سوال: ۸۰

عنوانین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	شماره سوال		مدت پاسخگویی
			تا	از	
۱	زبان عربی (اختصاصی)	۲۰	۶۱	۸۰	۲۰ دقیقه
۲	تاریخ	۲۰	۸۱	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۳	جغرافیا	۲۰	۱۰۱	۱۲۰	۲۰ دقیقه
۴	فلسفه	۲۰	۱۲۱	۱۴۰	۲۰ دقیقه

زبان عربی (اختصاصی)

■■ عین الأنسب في الجواب للترجمة من أو إلى العربية (٦٨ - ٦١):

٦١- (ذلك الكتاب لا ريب فيه هدى للمتقين):

(١) «آن کتاب، هیچ شکی در آن نمی‌باشد، هدایتی است برای پرهیزکاران»

(٢) «آن کتاب که هیچ شک و تردیدی در آن نیست، مایه هدایت پرهیزکاران بوده است!»

(٣) «هیچ شکی در آن کتاب نیست، برای خداترسان مایه هدایت است!»

(٤) «آن کتابی که هیچ تردیدی در آن نمی‌باشد، هدایت است برای خداترسان!»

٦٢- «من الناس حذوا خلقهم الحسن و دعوا ما فيه مفسدة»:

(١) از مردم اخلاق نیکشان را برگیرید و رها کنید آن‌چه را که در آن مایه تباہی است!

(٢) اخلاق نیک مردم را از آن‌ها بگیرید و ترک کنید چیزی را که در آن فساد است!

(٣) از مردم اخلاق خوبشان را فرا بگیرید و آن‌چه را که مفسده است، رها نمایید!

(٤) اخلاق خوب را از مردم بگیرید و چیزی را که از آن مایه تباہی است، ترک نمایید!

٦٣- «كُنْتْ قَدْ أَقْمَتْ مُخْتَبِرًا لِأَجْرِي فِيهِ تِجَارِي وَ لَوْ كَانَتِ النَّتْيُوجَةُ فَشْلِي فِي الْبَدَائِيَّةِ»:

(١) برای شروع یک آزمایشگاه برپا کرده بودم که در آن جا آزمایشم اجرا گردد، اگر چه نتیجه، شکست من بود!

(٢) آزمایشگاهی برپا کرده بودم تا آزمایش‌هایم را در آن اجرا کنم، با این‌که نتیجه در ابتداء، شکست من بود!

(٣) یک کارگاه بنایدار بودم تا آزمایش‌هایم را در آن جا به اجرا برسانم و نتیجه در شروع، شکست من شد!

(٤) یک آزمایشگاه برپا کرده‌ام تا آزمایش‌م را که در آن اجرا کنم، در نتیجه ابتداء، شکست خوردم!

٦٤- «مَا أَبْصَرَ الَّذِي يَبْصُرُ الْعَالَمَ الْأَكْبَرَ الَّذِي قَدْ انْطَوَى فِيهِ وَ يَبْحَثُ فِي نَفْسِهِ عَنْ دَوَاءِ لَدَائِهِ»:

(١) همانا با بصیرت‌ترین آن کسی است که دنیای بزرگ‌تری را که در وی نهفته شده است، می‌بیند و در خود به دنبال داروی بیماری‌اش می‌گردد!

(٢) چقدر بیناست آن که دنیای بزرگی را که درونش به هم پیچیده شده است، می‌بیند و در خودش دنبال دارو برای بیماریش می‌گردد!

(٣) چقدر بیناست شخصی که دنیای بزرگ‌تری را که در او به هم پیچیده شده است، می‌بیند و در خود به دنبال داروی بیماریش می‌گردد!

(٤) کسی بیناترین است که بتواند دنیای بزرگ‌تری را که در وی نهفته شده است، ببیند و برای بیماریش در خود به دنبال دارو بگردد!

٦٥- «لَمْ يَكُنْ نُوَبْلُ غَرْضُ مِنْ اخْتَرَاعِ الدِّينَامِيتِ إِلَّا إِعْمَارُ الْأَرْضِ وَ تَسْهِيلُ أَعْمَالِ الإِنْسَانِ كَحْفَرُ الْأَنْفَاقِ وَ شَقُّ الْقُنُوْنِ!»:

(١) تنها قصد نوبل از اختراع دینامیت، آبادانی زمین و آسان کردن فعالیت‌های انسانی مانند کندن تونل‌ها و شکافتن کانال‌ها بوده است!

(٢) نوبل از اختراع دینامیت هدفی را دنبال نمی‌کرد مگر آبادانی زمین و آسان‌تر شدن کارهای بشر همانند کندن تونل و شکافتن کانال‌ها!

(٣) نوبل از اختراق دینامیت هدفی نداشت به جز آباد کردن زمین و آسان‌سازی فعالیت‌های انسان هم‌چون کندن تونل‌ها و شکافتن کانال‌ها!

(٤) برای نوبل از اختراق دینامیت هدفی نبود به جز آبادانی بر روی زمین و آسان‌سازی کارهای انسانی هم‌چون کندن تونل‌ها و شکافتن کانال‌ها!

- ۶۶ - عین الخطأ:

- ١) لا تدع الآخرين بالير و أنت لا تعمل به! سايرين را به نیکی‌ای که خودت بدان عمل نمی‌کنی، دعوت نکن!
- ٢) المسلمين لا یهنو و هم فی أعلى درجة من الإيمان! مسلمانان نباید سُست شوند در حالی که آن‌ها در بالاترین درجه از ایمان می‌باشند!
- ٣) وصل المسافران إلى المطار و هما ركبا الطائرة: دو مسافر به فروگاه رسیدند در حالی که آن دو سوار هوابیما شدند!
- ٤) يشجّع المتفرّجون فريقهم و هم فرحون! تماشّچیان تیم خود را تشويق می‌کنند در حالی که شادمان‌اند!

- ۶۷ - عین الخطأ:

- ١) كلنا قلنا هذه الجملة مرّة على الأقل: «ليت أيام الطفولة ترجع!»: همة ما حداقل يك بار این جمله را گفته‌ایم: «ای کاش روزهای کودکی بازگردند!»
- ٢) هذا الإنسان خلق ضعيفاً و انطوى فيه عالم أكبر! این انسان ضعیف خلق شده و در او عالمی بزرگ‌تر قرار دارد!
- ٣) من يقول بفمه ما ليس في قلبه هو منافق! آن‌که با دهانتش می‌گوید چیزی را که در دلش نیست، او منافق است!
- ٤) إنما الفخر يكون لمن له عقل ثابت! افتخار، تنها افتخار از آنِ کسی می‌باشد که خردی استوار دارد!

- ٦٨ - «هیچ چیزی زیباتر از بخشش به هنگام توانایی نیست!»: عین الصحيح:

- ١) لا يوجد شيء جميل من العفو حين القوة!
- ٢) ليس شيءً أجمل من الجود في القدرة!
- ٣) لا شيءً جميل من العفو في القوة!
- ٤) لا شيءً أجمل من العفو عند القدرة!

■■■ إقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة بما يناسب النص (٦٩ - ٧٣):

يعد سocrates أحد أعظم الحكماء وال فلاسفه في التاريخ. إنه ولد في العاصمة اليونانية أثينا حوالي ٤٧٠ سنة قبل الميلاد و لا نعرف إلا القليل عن أبويه و طفولته. ولم يترك سocrates كتابات و إنما دون تلميذه الكبير أفلاطون تعاليمه و أفكاره في حوارات تضم أيضاً مشاهد عديدة من حياته. وكان من عادته أن يتتجول في الشوارع و يجادل أولئك الذين يدعون معرفة موضوع و يطرح عليهم أسئلة أساسية حتى يظهر جهلهم بالموضوع و من هنا دعّيت طريقة الجدال بـ طريقة سocrates». و من تعاليمه الأساسية: اعرف نفسك! و لم يكن كبار أثينا مرتاحين له لأنّه كان يحارب معتقداتهم. فانتهى به الأمر إلى المحاكمة بتهمة إفساد شباب أثينا و الحكم عليه بالإعدام. وفي السجن أمضى سocrates يومه الأخير في مناقشة أصدقائه حول خلود النفس قبل أن يشرب كوب الشوكران!

- ٦٩ - عین الصحيح عن سocrates:

- ١) كان لا يجادل الناس حول موضوع إلا في الشوارع!
- ٢) كان الناس ينفّضون من حوله لأنّه يسألهم أسئلة صعبة!
- ٣) اضطّرّه كبار أثينا أن يدع الفلسفة و لا يفسد عقول الشباب!

- ٧٠ - عین الخطأ عن حوارات سocrates:

- ١) كان يجريها مع أولئك الذين يدعون الحكمة!
- ٢) دونها تلميذه و هي تضم تعاليمه و آرائه!
- ٣) كان قد ألفها بنفسه و هو يتتجول في شوارع أثينا!

- ٧١ - ما هي طريقة سocrates؟

- ١) التتجّول و السير في الشوارع!
- ٢) تعليم الشباب و إنقاذهم من الجهالة!
- ٤) الجدال و طرح أسئلة أساسية لإظهار جهل المدعى!
- ٣) التعاليم الأساسية كمعرفة الإنسان نفسه!

■ عین الخطأ في التحليل الصرفی والإعراب (٧٣ و ٧٢):

٧٢- «أعظم - ولد - يترك - دون»:

(١) أعظم: مفرد مذكر - اسم تفضيل على وزن «أفعَل» - معرب / مضارف إليه و مجرور بالكسرة

(٢) ولد: فعل ماضٍ - للمفرد المذكر الغائب - مجرد ثالثي - متعدّ / فعل مجھول و مع نائب فاعله جملة فعلية

(٣) يترك: فعل مضارع - للغائب - مجرد ثالثي (مصدره: ترك) - لازم / فعل و فاعله «سفراء»

(٤) دون: فعل ماضٍ - مزيد ثالثي بزيادة حرف واحد (مصدره: تدوين) - مبني / فعل و فاعله «تلמיד»

٧٣- «يتجوّل - يظهر - كبار - أصدقاء»:

(١) يتجوّل: فعل مضارع - مزيد ثالثي من باب تفعيل - لازم - معرب / فعل و الجملة فعلية

(٢) يظهر: مضارع - للمفرد المذكر الغائب - مجرد ثالثي (مصدره: ظهور) - لازم / فعل و فاعله «جهل»

(٣) كبار: اسم - جمع تكسير أو مكسّر (مفرده: كبير) - معرب / اسم «كان» و مرفوع بالضمة

(٤) أصدقاء: جمع تكسير و مفرده: صديق - معرب / مضارف إليه و مجرور بالكسرة و المضاف «مناقشة»

■■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٨٠ - ٧٤):

٧٤- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

(١) تُرَابٌ مُحْتَاطٌ بِالماء و قد يُسَمَّى بذلك!

(٢) لا تُمْيِّزوا القلوب بِكثرة الطعام و الشراب!

٧٥- «لا تدرِي لعل الله يُحدِث بعد ذلك أمراً؛ عین غير المناسب لمعنى الآية الكريمة:

(١) نداند به جز ذات پروردگار / که فردا چه بازی کند روزگار

(٢) (فوق كل ذي علمٍ عليم)

(٣) «إني أعلم ما لا تعلمون»

(٤) از این ستون به آن ستون فرج است!

٧٦- عین «ان» لا يعادل معنى «كه» في الفارسيّة:

(١) أظن ان هذا الكلام خاطئ!

(٢) على المرء الا يكذب أبداً!

(٣) نعم، ان الحياة مملوء بالمرارة!

(٤) لا أعلم، ربما لننتعوّد ان لا نتعوّد!

٧٧- «حضر السياح في القاعة ..... الدليل لم يحضر!؛ عین الخطأ لتكميل الفراغ:

(١) يَعْنَى أَنَّ

(٢) كَانَ

(٣) و

(٤) لَكُنْ

٧٨- عین ما فيه الصفة و الحال معاً:

(١) رأيت الفلاح في مزرعته كبيرة و هو يجمع محصولها!

(٣) مُنْعِت عن تناول المواد السكرية و أنا لم أكن مريضاً!

٧٩- عین ما ليس فيه المعادل للماضي الاستمراري الفارسي:

(١) قد استفاد الإنسان من هذه المادة فسهّلت أعماله الصعبة!

(٣) كان المهندس الشاب يبتسم أمام المصنع!

(٢) لو استمعت لنصائحك لما ندمت هكذا!

(٤) شاهدت قاسماً و هو يطالع العربية!

٨٠- «كان الناس أمة واحدة فبعث الله النبيين مبشرين»، عین الصحيح حسب الآية الشريفه:

(٢) يوجد فيها فعل مجھول!

(٣) ليس فيها الحال!

(٤) فيها مفعول (أو مفعول به)

تاریخ

-۸۱- کدام گزینه درباره نوبنده عبارت زیر، درست است؟

«تاریخ‌نگار را هم لازم است که راست‌گفتاری پیشه کند ... فرشته را دیو نخواند و دیو را فرشته نداند ...»

(۱) مؤلف کتاب حقایق‌الاخبار ناصری است.
(۲) مورخ مشهور زمان فتحعلی شاه قاجار است.

(۳) نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.
(۴) به ریاست دارالترجمة همایونی برگزیده شد.

-۸۲- نظام سیاسی حاکم بر فرانسه در فاصله سال‌های ۱۷۸۹ تا ۱۸۱۴ چگونه بود؟

(۱) امپراتوری ← مشروطه سلطنتی ← جمهوری
(۲) مشروطه سلطنتی ← جمهوری ← امپراتوری

(۳) مشروطه سلطنتی ← امپراتوری ← جمهوری
(۴) امپراتوری ← مشروطه سلطنتی ← امپراتوری

-۸۳- انگلیسی‌ها .....، تسلط خود را بر ایالت‌های ساحل شرقی اقیانوس اطلس از دست دادند.

(۱) پیش از وقوع انقلاب باشکوه
(۲) هم‌زمان با پایان جنگ جهانی اول

(۳) پیش از اعلام هند به عنوان بخشی از قلمرو خویش
(۴) هم‌زمان با تأسیس دولت قاجار در ایران

-۸۴- با توجه به حوادث دوران حکومت فتحعلی شاه، کدام گزینه ترتیب درستی از وقایع زیر را نشان می‌دهد؟

(الف) محرومیت ایران از داشتن کشتی جنگی در دریای کاسپین

(ب) اتحاد سیاسی و نظامی ایران و فرانسه در زمان ناپلئون

(ج) آغاز دور دوم جنگ‌های ایران و روس

(۱) (ب) پس از (ج) و پیش از (الف)

(۲) (ج) پیش از (ب) و پس از (الف)
(۳) (الف) پس از (ب) و پیش از (ج)

(۴) (ب) پیش از (الف) و پس از (ج)

-۸۵- کدام گزینه درباره پیامدهای «تجاری شدن کشاورزی ایران در عصر قاجار» نادرست است؟

(۱) تغییر فنون کشاورزی
(۲) افزایش درآمد مالکان

(۳) مشارکت روزافزون تجار ایرانی و خارجی در صدور تولیدات
(۴) صدور برخی محصولات کشاورزی از جمله پنبه و تریاک

-۸۶- «نهضت تنباکو» در زمان چه کسی صورت گرفت و چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره نتایج این حرکت صحیح است؟

(الف) خط بطلانی بر مطلق بودن قدرت شاه کشید.

(ب) ارتباط منظمی میان علماء و مردم به وجود آمد.

(ج) قدرت و رهبری روحانیون شیعه را در صحنه سیاسی کشور آشکار کرد.

(د) آسیب‌پذیری استعمار داخلی و استبداد خارجی را در برابر اراده ملت نشان داد.

(۱) مظفرالدین شاه - ۱
(۲) ناصرالدین شاه - ۲
(۳) مظفرالدین شاه - ۳
(۴) ناصرالدین شاه - ۴

- ۸۷- در کدام گزینه به ترتیب، نام مؤلفان «سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ - تاریخ بیداری ایرانیان - رساله ایراد» به درستی بیان شده است؟

- ۱) میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی - میرزا یوسف‌خان مستشار‌الدوله - حاج زین‌العابدین مراغه‌ای
- ۲) میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده - میرزا یوسف‌خان مستشار‌الدوله - حاج زین‌العابدین مراغه‌ای
- ۳) حاج زین‌العابدین مراغه‌ای - میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی - میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده
- ۴) میرزا یوسف‌خان مستشار‌الدوله - میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی - میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده

- ۸۸- عامل اصلی جناح‌بندهای در اروپا در آستانه جنگ جهانی اول کدام کشورها بودند؟

۱) آلمان و فرانسه	۲) انگلستان و روسیه	۳) آلمان و انگلستان	۴) فرانسه و انگلستان

- ۸۹- با توجه به منابع مطالعاتی دوره معاصر تاریخ ایران، کدام گزینه درباره آثاری که «اولین نشانه‌های اندیشه‌های نوین دوره قاجار» در آن‌ها قابل مشاهده می‌باشد، صحیح است؟

(۱) حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و شرح حال رجال این دوره هستند که به ندرت در سایر منابع یافت می‌شود.

- (۲) از طریق آگاهی‌بخشی عمومی تأثیرات فکری، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی زیادی بر جامعه ایرانی گذاشتند.
- (۳) از نظر مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق العاده‌ای دارند.
- (۴) در بررسی و شناخت دیدگاه‌ها و موضع احزاب و گروه‌های سیاسی به پژوهشگران کمک می‌کنند.

- ۹۰- چه تعداد از عبارت‌های زیر از جمله رویدادهایی است که از سال ۱۱۹۳ تا ۱۱۳۵ ه.ق. در ایران و توسط فرمانروایان ایرانی رخ داده است؟
 «شورای دشت مغان - فتح بصره - استخدام جان‌التون انگلیسی - فتح هند - ساخت کاخ خورشید - تأسیس مکتب نقاشی شیراز - مرگ آخرین فرمانروای زند - بازسازی شهر اصفهان»

۱) ۸	۲) ۷	۳) ۶	۴) ۳

- ۹۱- « حاجی میرزا آقسی» در زمان چه کسی به مقام صدراعظمی منصوب شد و از جمله ویژگی‌های دوران وزارت او کدام است؟

- (۱) محمد شاه - نفوذ دولتهای روسیه و انگلستان در ایران
- (۲) محمد شاه - اصلاح امور سیاسی و اقتصادی کشور
- (۳) ناصرالدین شاه - کاهش دخالت‌های ناروای شاه و درباریان در امور کشور
- (۴) ناصرالدین شاه - نوگرایی و اخذ تمدن اروپایی

- ۹۲- روحانیون از دیرباز به دلیل ..... در میان اقشار مختلف مردم نفوذ فراوانی داشتند. آن‌ها در محکم ..... قضاوت می‌کردند.

- (۱) موقعیت اجتماعی و عدم وابستگی به حکومت - عرف
- (۲) ایستادگی در برابر اقدامات شاهان و قدرت‌های خارجی - عرف
- (۳) نظرارت بر موقوفات و دریافت وجهات شرعی - شرع
- (۴) بافت و ساختار مذهبی جامعه سنتی ایران - شرع

- ۹۳- به ترتیب چه تعداد از عبارت‌های زیر از جمله اقدامات مجلس اول و دوم شورای ملی است؟ (به ترتیب از راست به چپ)
 «خروج مسیو نوز بلژیکی از ایران - استخدام کارشناس نظامی برای تأسیس نیروی ژاندارمری - تأسیس بانک ملی - رد قرارداد ۱۹۰۷ روسیه و انگلیس - تدوین متمم قانون اساسی - اصلاح امور مالی و گمرک‌ها»

۱) ۱ - ۳	۲) ۲ - ۴	۳) ۴ - ۲	۴) ۴ - ۲

۹۴ - کدام گزینه به تحولات قرن بیستم میلادی اشاره دارد؟

- (۱) تشکیل اتحاد مثلث - انقلاب روسیه - وحدت ایتالیا
- (۲) تأسیس امپراتوری آلمان - جنگ جهانی اول - فروپاشی عثمانی
- (۳) قتل ولیعهد اتریش - وحدت ایتالیا - تسلط بلشویک‌ها بر روسیه
- (۴) تأسیس اتحاد جماهیر شوروی - پیدایش دولت‌های نوین عربی در غرب آسیا - تأسیس جامعه ملل

۹۵ - چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره «میرزا فتحعلی خان آخوندزاده» صحیح است؟

- الف) یکی از مورخان مشهور دوره قاجار بود.
- ب) تاریخ‌نویسی سنتی را به شیوه علمی نقد کرد.
- ج) مؤلف کتاب حقایق الاخبار ناصری است.
- د) نوشته‌های او در پیدایش مشروطه‌خواهی مؤثر بود.
- ه) شیفتگی و خودباختگی بی‌چون و چرا در برابر فرهنگ بیگانه از ویژگی‌های بارز افکار او بود.

۹۶ - کدام یک از گزاره‌های داده شده، عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کند؟

«در دوره کریم‌خان زند برخلاف نادر شاه افشار .....»

- الف) فعالیت‌های علمی و آموزشی کمی رونق گرفت و مدرسه‌های جدیدی ساخته شد.
- ب) فتوحات نظامی متوقف شد.

ج) مناسبات سیاسی، اقتصادی و ارتباطات فرهنگی ایران با کشورهای اروپایی چندان رونقی نداشت.

د) اقداماتی برای بهبود وضع کشاورزی و بازرگانی صورت گرفت.

۹۷ - فردی که در نیمة دوم قرن ۱۳ و نیمة اول قرن ۱۴ هجری قمری می‌زیسته، معاصر با کدام رویدادهای تاریخ معاصر ایران بوده است؟

- (۱) تأسیس دارالفنون - قتل قائم مقام فراهانی - فرارداد ترکمانچای
- (۲) جنگ‌های ایران و روس - تأسیس دارالترجمة همایونی - واکذاری امتیاز رویتر
- (۳) جنبش تنباقو - جدایی بخش‌هایی از سرزمین‌های شرق دریای کaspی از ایران - تأسیس نیروی بریگاد قزاق
- (۴) تأسیس حکومت قاجار - ورود محصولات کشاورزی جدید از اروپا به ایران - عقد عهدنامه فین‌کنشتاین با ناپلئون

۹۸ - چه تعداد از عبارت‌های زیر، درباره «امیرکبیر» صحیح است؟

- الف) پس از مرگ محمد شاه، با درایت او ناصرالدین میرزا به تخت سلطنت نشست.
- ب) یکی از مقاصد او از تأسیس دارالفنون، تقویت توان جنگی و دفاعی کشور بود.
- ج) روزنامه دولت علیه ایران را به منظور رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم منتشر کرد.
- د) تلاش‌های زیادی برای احیای صنایع دستی ایران انجام داد.
- ه) واقعیت قتل او در کتاب حقایق الاخبار ناصری بازتاب داده شده است.

۹۹ -

-۹۹ - «میرزا علی اصغرخان امین‌السلطان» ..... و ..... به عنوان نخست وزیر منصوب شد.

۱) پیش از تبعید محمدعلی شاه - پس از دوره استبداد صغیر

۲) پس از به تخت نشستن محمدعلی شاه - پیش از امضای متمم قانون اساسی

۳) پیش از فتح تهران - پس از به توب بستن مجلس

۴) پس از امضای متمم قانون اساسی - پیش از به توب بستن مجلس

-۱۰۰ - کدام گزینه درباره رویدادهایی که به ترتیب در اوایل جنگ جهانی اول و پس از پایان این جنگ در ایران رخ داد، صحیح است؟

۱) فروپاشی دولت موقت ملی - اشغال نیمه شمالی کشور توسط روسها

۲) حمله دولتهای متحده به ایران - تقسیم ایران میان روسیه و انگلستان بر اساس قرارداد ۱۹۱۵

۳) اشغال نواحی غربی توسط عثمانی - تأسیس نیروی پلیس جنوب

۴) تعطیلی سومین دوره مجلس شورای ملی - انعقاد قرارداد ۱۹۱۹

سایت کنکور

۱۰۱- هر یک از عبارت‌های زیر مرتبط با کدام مفاهیم است؟

(الف) دسترسی یک شهر به دریا یا شبکه ارتباطی خط آهن

(ب) پدید آمدن تمدن‌های اولیه در کنار رودهای پرآب

(ج) بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن سکونتگاه طی می‌کنند.

(۱) مقر سکونتگاه - موقعیت سکونتگاه - حوزه نفوذ سکونتگاه

(۲) موقعیت سکونتگاه - هسته اولیه سکونتگاه - دامنه نفوذ سکونتگاه

(۳) مقر سکونتگاه - هسته اولیه سکونتگاه - دامنه نفوذ سکونتگاه

۱۰۲- کدام گزینه درباره مهم‌ترین اقداماتی که برای حل مشکلات اقتصادی در نواحی روستایی صورت گرفته، نادرست است؟

(۱) تشکیل تعاونی‌های تولیدی

(۲) توسعه صنایع کوچک

(۳) گسترش تجهیزات و خدمات روستایی

(۴) اصلاحات ارضی

۱۰۳- در دهه ۱۹۷۰ م ..... و ..... موجب تحول در حمل و نقل دریایی شدن که مورد اول منجر به ..... می‌شود.

(۱) تولید کشتی‌های رو رو - تولید و گسترش کشتی‌های کانتینر بر - افزایش سرعت جایه‌جایی و تخلیه کالاها

(۲) تولید کشتی‌های رو رو - تولید و گسترش کشتی‌های کانتینر بر - جایه‌جایی کالاهایی مانند نفت و غلات

(۳) تولید و گسترش کشتی‌های کانتینر بر - تولید کشتی‌های رو رو - تسهیل مدیریت و اداره محموله‌ها

(۴) تولید و گسترش کشتی‌های کانتینر بر - تولید کشتی‌های رو رو - کاهش هزینه‌های تخلیه و بازگیری

۱۰۴- کدام گزینه مرتبط با مفهوم «تغییر الگوی مکانی شهرهای میلیونی در جهان» است؟

(۱) در سال ۱۹۵۰ م دو شهر لندن و نیویورک بیش از ۸ میلیون نفر جمعیت داشتند، اما امروزه تعداد این شهرها به ۲۸ شهر رسیده است.

(۲) سطوح شهرنشینی و افزایش آن در نواحی مختلف جهان، متفاوت است و سرعت گسترش شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیش از دیگر نواحی جهان است.

(۳) تا چند دهه پیش چنین شهرهایی فقط در نیمکره شمالی و در آمریکای شمالی، اروپا و ژاپن وجود داشتند، اما امروزه آسیا، آمریکای لاتین و

آفریقا نیز با رشد شهرهای میلیونی و پرجمعیت رو به رو شده‌اند.

(۴) هر چند فرایند شهری شدن به افزایش شهرنشینی در همه کشورهای جهان منجر شده، اما هنوز $\frac{3}{4}$ میلیارد نفر از مردم جهان در روستاهای

زندگی می‌کنند.

۱۰۵- با توجه به مشکلات عمده شهرها، در رابطه «علت ← معلوی» کدام گزینه نادرست است؟

(۱) افزایش جمعیت ← افزایش فشار بر منابع، مصرف انرژی و آلودگی آب و خاک

(۲) محدودیت فرصت‌های شغلی ← رشد بخش غیررسمی اشتغال

(۳) فقر شهری ← درآمد کم، بیکاری و مسکن نامناسب و حاشیه‌نشینی

(۴) رعایت نشدن عدالت اجتماعی در توزیع درآمدها ← نداشتن پول کافی برای اجاره یا خرید مسکن

۱۰۶- کدام گزاره‌ها، عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کنند؟

«اگر چه که در شیوه حمل و نقل ..... ، هزینه‌های مربوط به احداث ..... است؛ اما ..... »

(الف) ریلی همانند جاده‌ای - کم - مصرف سوخت آن بالاتر است.

(ب) آبی همانند هوایی - زیاد - از نظر صرفه‌جویی در هزینه، مناسب‌تر است.

(ج) هوایی برخلاف ریلی - زیاد - جایه‌جایی با آن امنیت بیشتری دارد.

(د) جاده‌ای برخلاف هوایی - کم - از نظر دسترسی به نقاط مختلف و توقف در ایستگاه‌های متعدد انعطاف بیشتری دارد.

۴) ب - ۵

۳) الف - ج

۲) ب - ج

۱) الف - ب

۱۰۷- در سلسله مراتب سکونتگاه‌ها در اروپا، با توجه به طرح واره زیر کدام گزینه درست است؟

کاهش تعداد و تنوع خدمات

۱) شهر کوچک ← روستا ← هاملت

۲) پایتخت ← شهر متوسط ← شهر منطقه‌ای

۳) روستا ← شهر کوچک ← شهر متوسط

۴) شهر منطقه‌ای ← شهر کوچک ← روستا

۱۰۸- از جمله اهداف اصلی مدیران و برنامه‌ریزان شهری در تحقیق شهر پایدار کدام است؟

(۱) ساماندهی و نظم بخشیدن به فضاهای جغرافیایی و توزیع متوازن جمعیت

(۲) حفظ منافع نسل‌های آینده و کاهش تأثیرات نامطلوب فعالیت‌های شهری بر محیط‌زیست

(۳) استفاده از تمامی منابع، ظرفیت‌ها و امکانات محیطی

(۴) جلب همکاری و مشارکت مردم در مدیریت شهرها و اجرای طرح‌های عمرانی

۱۰۹- اختراع موتور بخار موجب تحول در کدام شیوه‌های حمل و نقل شد؟

۴) هوایی و جاده‌ای

۳) جاده‌ای و هوایی

۲) ریلی و هوایی

۱) آبی و ریلی

۱۱۰- کدام گزینه مراحل کار در سامانه اطلاعات جغرافیایی را به درستی نشان می‌دهد؟

(۱) پردازش اطلاعات ← کدبندی اطلاعات به صورت رقومی ← نمایش اطلاعات به صورت نقشه و نمودار

(۲) جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات از محیط ← پردازش و تجزیه و تحلیل اطلاعات ← تحلیل فضایی و مدل‌سازی اطلاعات

(۳) کدبندی اطلاعات به صورت رقومی ← تحلیل فضایی و مدل‌سازی اطلاعات ← نمایش اطلاعات به صورت اشکال و نمودار

(۴) ذخیره اطلاعات در محیط نرم‌افزار ← نمایش اطلاعات به صورت اشکال و نمودار ← کدبندی اطلاعات به صورت رقومی

۱۱۱- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده عبارت زیر را به درستی کامل می‌کنند؟

«در شهرها در مقایسه با روستاها، ..... کم تر و ..... بیشتر است.»

(الف) وسعت فضای سکونت - میزان جمعیت

(ب) محدودیت فعالیت‌های اقتصادی - فشردگی فضاهای صنعتی و خدماتی

(ج) وسعت چشم‌اندازهای طبیعی - سرعت رشد تغییرات اجتماعی

(د) محدودیت تسهیلات و خدمات رفاهی - تراکم فعالیت‌های متنوع در فضاهای محدود

۴) ۴

۳) ۳

۲) ۲

۱) ۱

۱۱۲- مطالعه کاربری زمین به برنامه‌ریزان در چه زمینه‌ای کمک می‌کند؟

(۱) مشاهده انواع عملکردهای شهری و بررسی میزان وسعت هر کاربری نسبت به مساحت کل کشور

(۲) مطالعه میزان دسترسی مناطق مختلف شهری به امکانات و خدمات و پیشگیری از تمرکز ثروت در مناطق خاص

(۳) شناسایی محدودیتها و امکان برنامه‌ریزی برای استفاده متعادل و مناسب از فضاهای شهری

(۴) پیشگیری از مهاجرت بی‌رویه روستاییان به شهرها و تمرکز و انبوهی جمعیت در یک یا چند منطقه

۱۱۳- کدام گزینه درباره تحولات صورت گرفته در انواع شیوه‌های حمل و نقل در قرن بیستم میلادی نادرست است؟

(۱) نخستین لوگوموتیوهای مجهر به موتور بخار در انگلستان ساخته شدند.

(۲) هواپیماهای جت مسافربری در آلمان به پرواز درآمدند.

(۳) اختراع و تولید انبوه خودرو، چهره فضاهای شهری و خارج از شهرها را تغییر داد.

(۴) قطارهای پرسرعت الکتریکی به حرکت درآمدند.

۱۱۴- به ترتیب، منظور از «شهرگرایی» چیست و علت و پیامد آن کدام است؟

(۱) افزایش نسبت جمعیت شهرها به روستاهای توسعه صنعت و ورود کشورها به تجارت جهانی - عدم توزیع متوازن و عادلانه امکانات و خدمات شهری

(۲) رواج شیوه‌های زندگی و رفتار و مظاهر شهری در روستاهای تغییر نقش و عملکرد برخی از روستاهای استفاده از ماشین‌آلات کشاورزی و مصالح

ساختمانی و تجهیزات شهری

(۳) افزایش نسبت جمعیت شهرها به روستاهای - مهاجرت فزاینده روستاییان به شهرها برای استغال - افزایش جمعیت شهری و گسترش حومه‌ها در اطراف شهرها

(۴) رواج شیوه‌های زندگی و رفتار و مظاهر شهری در روستاهای - ورود کشورها به عصر نوسازی - تغییرات قابل ملاحظه در چهره و کالبد روستاهای

۱۱۵- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره مفهوم «مادرشهر» صحیح است؟

الف) بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا یک کشور است.

ب) اکثرآ پایتخت یا شهر اصلی یک ناحیه بوده و بر سایر سکونتگاهها برتری دارد.

ج) در پیرامون آن شهرها و شهرک‌های اقماری پدید آمده‌اند.

د) معمولاً به آن «کلان‌شهر» و «جهان‌شهر» نیز گفته می‌شود.

ه) برای حداکثر جمعیت آن ارقام مختلفی را ذکر کرده‌اند و در این مورد توافقی وجود ندارد.

۲ (۴)

۴ (۳)

۱ (۲)

۵ (۱)

۱۱۶- در «طرح‌های هادی روستایی» که تهیه و اجرای آن از وظایف مهم ..... است، .....

(۱) جهاد سازندگی - راهکارهایی برای بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی روستاهای ارائه می‌گردد.

(۲) جهاد سازندگی - برنامه‌ریزی‌های زیادی برای آموزش مهارت‌های فنی و حرفه‌ای به روستاییان و توسعه راههای روستایی صورت گرفته است.

(۳) بنیاد مسکن انقلاب اسلامی - چگونگی گسترش روستا در آینده معین می‌شود.

(۴) بنیاد مسکن انقلاب اسلامی - اقدامات زیادی برای رسیدگی به مناطق محروم و خودبستندگی کشاورزی انجام می‌شود.

۱۱۷- کدام گزینه درباره «ماهیت حملونقل» صحیح است؟

- (۱) ماهیت آن اقتصادی است، زیرا در فعالیتهای اقتصادی و مکان گزینی واحدهای تولیدی، خدماتی و تجاری نقش مهمی دارد.
- (۲) ماهیت آن اساساً جغرافیایی است و با مفاهیمی چون مکان، موقعیت مکانی، مسافت، مبدأ و مقصد سروکار دارد.
- (۳) ماهیت آن اجتماعی است و اهمیت بسزایی در ارتباط مردم و تبادل فرهنگی بین نواحی مختلف دارد.
- (۴) ماهیت آن سیاسی است، زیرا داشتن وسایل و شبکه‌های پیشرفته حملونقل از عوامل قدرت ملی یک کشور محسوب می‌شود.

۱۱۸- در کشور ایران، طبق مصوبه ..... به مادرشهرهایی که بیش از ..... جمعیت داشته باشند، «کلان شهر» می‌گویند.

- (۱) وزارت کشور - ۵ میلیون نفر
- (۲) شورای عالی معماری و شهرسازی - یک میلیون نفر
- (۳) وزارت راه و شهرسازی - ۵ میلیون نفر
- (۴) شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی شهرها - یک میلیون نفر

۱۱۹- به ترتیب، طولانی‌ترین خط قطار تندروی جهان متعلق به کدام کشور است و کدام عبارت درباره حملونقل ریلی در این کشور صحیح است؟

(۱) روسیه - دارای گستردگی‌ترین شبکه ریلی در جهان است.

(۲) ژاپن - اولین قطار پرسرعت الکتریکی در این کشور به حرکت درآمد.

(۳) ایالات متحده آمریکا - ۸۰ درصد شبکه ریلی این کشور به حمل بار اختصاص دارد.

(۴) چین - از جمله تولیدکنندگان عمده قطارهای پرسرعت به شمار می‌رود.

۱۲۰- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر به کدام مؤلفه‌های اطلاعات و داده‌های جغرافیایی اشاره دارند؟

الف) اغلب دریاچه‌های دائمی ایران در نیمه غربی کشور قرار دارند.

ب) طول خلیج فارس، ۹۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۲۵ کیلومتر است.

ج) رودهای مناطق نسبتاً خشک بیشتر طغیانی و اتفاقی هستند.

د) شهر باستانی بیشاپور در شمال غربی کازرون قرار دارد.

(۱) مکانی - مکانی - توصیفی - مکانی

(۲) توصیفی - مکانی - توصیفی - مکانی

(۳) توصیفی - توصیفی - مکانی - مکانی

فلسفه

۱۲۱ - کدام عبارت، درست است؟

(۱) ابن سینا در مورد فرق میان وجود و ماهیت به ذکر هیچ دلیلی نپرداخته و گویی آن را امری بدیهی می‌دانسته است.

(۲) فارابی، به نسبت میان «وجود» و «ماهیت» توجه ویژه‌ای کرد و در تمایز میان این دو، فصل مستقلی نوشته است.

(۳) اگر بیتا یک موجودی را نشناسد، به این معنی است که آن موجود فاقد ماهیت و چیستی است و لذا واقعیت ندارد.

(۴) یکی از برهان‌های توماس آکوئیناس بر اثبات خدا مبتنی بر همان اصلی است که برهان ابن سینا بر آن مبتنی بود.

۱۲۲ - محمول در کدام قضیه، جزء و در کدام قضیه عین مفهوم موضوع است؟ (به ترتیب)

(۱) جسم جوهری دارای ابعاد سه‌گانه است – مثلث شکل سه‌ضلعی است.

(۲) ذوزنقه شکل است – اسپ حیوان شیوه‌کشنده است.

(۳) انسان حیوان ناطق است – خفاش حیوان پستانداری است که پرواز می‌کند.

(۴) طلا فلز است – گیاه موجودی جاندار است.

۱۲۳ - با توجه به دیدگاه ابن سینا، اگر رابطه بین موضوع و محمول دو قضیه «الف ب است» و «ب ج است» را ضروری بدانیم، کدام عبارت را به نحو

دقیق‌تری می‌توانیم درباره آن‌ها بیان کنیم؟

(۱) گاهی می‌توان پرسید چه عاملی باعث شد محمول را بر موضوع آن حمل کنیم.

(۲) می‌توان گفت که آن‌ها دو جزء از یک موجودند که با هم ترکیب یا جمع شده‌اند.

(۳) ارائه دلایل عقلی محض، همواره مقدم بر بیان دلایل حسی و تجربی آن است.

(۴) متفق‌القولیم که برای اثبات صدق این نوع حمل، بی‌نیاز ارائه دلیل هستیم.

۱۲۴ - حمل «ممتنع‌الوجود» بر «مثلث چهارضلعی» و حمل «ممکن‌الوجود» بر «آهون بالدار سرخ» به ترتیب چه حکمی دارد؟

(۱) وجوبی - وجوبی   (۲) وجوبی - امکانی   (۳) امتناعی - امکانی   (۴) امتناعی - وجوبی

۱۲۵ - در کدام یک از موارد، یک ماهیت نمی‌تواند از حالت امکان ذاتی به حالت وجوب بالغیر برسد؟

(۱) نوشتمن کتابی درباره انسان نامائی   (۲) بافتمن یک کلاه یا شال سیاه و سفید

(۳) تصور یک آتش‌فشنگ خون همیشه داغ   (۴) کشیدن یک دایره منتظم‌الاضلاع گرم سرد

۱۲۶ - کدام تعریف درباره اصل سنتیت درست است و لفظ «باید» در کدام مثال، نشان‌دهنده وجوب علی و معلولی است؟

(۱) از علت معین فقط معلول معین صادر می‌شود و معلول معین فقط از علت معین پدید می‌آید – برای منطقی حرف زدن باید منطق خواند.

(۲) هر علت، علت شیء خاصی است و هر معلولی نیز به علت خاصش تعلق دارد – وقتی خودکار جوهر دارد و اشکالی ندارد، باید بنویسد.

(۳) هر علتی به واسطه خصوصیتی که دارد، موجب وجود معلولی خاص می‌گردد – برای سوار شدن به اتوبوس باید بليط تهيه کرد.

(۴) تناسب میان علت و معلول در جهان طبیعت یک تناسب خاص و واقعی است – کسی که سوار ماشین می‌شود، باید رانندگی بداند.

۱۲۷- کدام عبارت با دیدگاه هیوم در رابطه با علیت سازگار نیست؟

- ۱) مشاهده توالی پکسان رویدادها به دفعات بی شمار، در کارکرد ذهن ما تأثیر می‌گذارد و این عادت را ایجاد می‌کند که وقتی توب لاستیکی به زمین خورد، منتظر بلند شدنش باشیم.
- ۲) علیت توسط ذهن، بین مفاهیم مختلف برقرار می‌گردد، یعنی براثر تکرار مشاهده A و B، در ذهن ما چنین منعکس می‌شود که یک رابطه ضروری میان A و B وجود دارد.
- ۳) چون رابطه ضروری میان علت و معلول یک موضوع حسی نیست و صرف توالی و پشت سر هم آمدن پدیده‌ها هم نیست، بنابراین، علیت، اوصاف واقعی علت و معلول است.
- ۴) ذهن پس از چندین بار مشاهده پیوستگی بین پرتاپ سنگ و شکسته شدن شیشه عادت می‌کند که با احساس یکی از آن‌ها، منتظر دیگری باشد و نام این رابطه را علیت می‌گذارد.

۱۲۸- کدام عبارت درباره مفهوم علیت و منشأ تصور و درک آن درست است؟

- ۱) پذیرش اصل علیت توسط کات به مبانی معرفت‌شناختی فیلسوفان تجربه‌گرا یعنی اساس تجربی شناخت ارتباط دارد.
- ۲) دکارت در مبانی اعتقاد خود به اصل علیت، استدلالی غیرمتکی بر ادراکات حسی و مفاهیم فطری ارائه می‌دهد.
- ۳) از نظر فیلسوفان مسلمان، با نگاه حسی و تجربی هیچ‌گاه نمی‌توان تبیینی عقلانی و کلی از اصل علیت ارائه داد.
- ۴) با توجه به مبانی معرفت‌شناختی همه فیلسوفان تجربه‌گرا به سادگی می‌توان تبیینی تجربی از اصل علیت ارائه داد.

۱۲۹- کدام گروه به طور جدی در عقلی بودن «اصل سنتیت» تردید دارند و تبعات این تردید چه خواهد بود؟

- ۱) فیلسوفان تجربه‌گرای دوره جدید اروپا - عدم امکان پیش‌بینی رخدادها
- ۲) همه فیلسوفان دوره جدید اروپا - عدم امکان پیشگیری از برخی حادثه‌ها
- ۳) برخی از دانشمندان زیست‌شناس - نفی علت نخستین و علة‌العلل
- ۴) برخی فیلسوفان تجربه‌گرای جهان - وجود نظم در میان پدیده‌های جهان

۱۳۰- ظاهر شدن اتفاقی عدد ۶ بعد از پرتاپ تاس «بیان‌گر کدام یک از معانی اتفاق است؟

- ۱) عدم تناسب میان اشیا و آثار آن‌ها
- ۲) نبودن غایت و هدف خاص در حرکات و نظم جهان
- ۳) رخدادن حوادث پیش‌بینی نشده
- ۴) نبود یک رابطه ضروری میان پدیده‌ها و علل آن‌ها

۱۳۱- اگر فرض کنیم فیلسوفی وجود خداوند را انکار کند، این نوع نگرش چه تأثیری در اندیشه‌ی وی نسبت به جهان و سبک زندگی وی خواهد داشت؟

- ۱) نمی‌تواند میان پذیرش خدا و اتفاقی نبودن مسیر شکل‌گیری پدیده‌های جهان ارتباط برقرار کنند.
- ۲) در زندگی، رفتاری مشابه کسی خواهد داشت که برای جهان علت نخستین و آفریننده اثبات می‌کند.
- ۳) قطعاً جهان را دارای هدف نمی‌داند و حوادث جهان را صرفاً اتفاقاتی می‌داند که به جایی نمی‌رسد.
- ۴) هرگز نمی‌تواند قبول کند که جهان به سمت یک غایت برتر در حرکت است و روز به روز کامل‌تر می‌شود.

۱۳۲- دلیل این‌که برخی از مردم گاهی فکر می‌کنند که در برخی موارد، در عین وجود علت، معلول آن پدید نیامده است، در کدام گزینه به درستی

بیان نشده است؟

- ۱) آگاه نبودن از تمام اجزای یک علت
- ۲) پنداشتن علت ناقصه به عنوان علت تامه
- ۳) عدم تفکیک میان علت تامه و ناقصه
- ۴) وجود یک رابطه ضروری میان علت و معلول

۱۳۳- دلیل این که افلاطون از خدا به عنوان صانع یاد می‌کند، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

۱) به انسان‌ها یادآوری نماید که نظم جهان از وجودی عاقل سرچشمه می‌گیرد.

۲) به انسان‌ها ثابت کند که همه چیز در پرتو صانع دارای حقیقت می‌شوند.

۳) خدا را در جایگاهی قرار دهد که هیچ موجودی نتواند به آن جایگاه برسد.

۴) یادآوری کند که فقط با تعلق می‌توان به او دست یافت و از او بهره‌مند شد.

۱۳۴- کدام عبارت با بقیه متفاوت است؟

۱) هر جا که یک خوب‌تر و بهتر هست، خوب‌ترین و بهترینی نیز هست.

۲) هر نظم و هماهنگی ضرورتاً نیازمند یک نظام حکیم و عاقل است.

۳) با پذیرش خداست که زندگی انسان معنای حقیقی و متعالی پیدا می‌کند.

۴) من تصوری از خالقی که حقیقت نامتناهی دارد و دانا و توانا است، دارم.

۱۳۵- کدام عبارت، درست است؟

۱) پس از پیدایش بحران معناداری زندگی، برخی از فیلسوفان اروپایی مانند دکارت، به رابطه خدا و معناداری حیات توجه کردند و زندگی معنادار را به قبول خداوند پیوند دادند.

۲) ویلیام جیمز هم‌چون همه فیلسوفان دوره جدید اروپا به نیاز انسان به خدا پی‌برده بود و صرفاً با تکیه بر همین نیاز، مردم را به پذیرش خدا و ایمان به او دعوت کرده است.

۳) هیوم ضمن نقد و رد دلایل دکارت، ادعا کرد انسان، چون ابزاری جز تجربه در دست ندارد، نمی‌تواند به وجودی که ازلی و ابدی و بی‌نیاز از علت است، پی‌برد.

۴) کانت ضمن پذیرش همه برهان‌های گذشته در اثبات وجود خدا، سعی کرد از راه دیگری یعنی از طریق اخلاق و نیز با تکیه بر نیاز انسان به خدا به اثبات ضرورت او پردازد.

۱۳۶- کدام مطلب از این عبارت «اگر خدایی وجود نداشته باشد، آن وقت هر کاری مجاز است» قابل برداشت نیست؟

۱) تلازم میان اصول اخلاقی و وجود خدا

۲) ارتباط میان مسئولیت‌پذیری و پذیرش خدا

۳) ارتباط میان انکار خدا و نفی اخلاق

۴) این سینا ملاک «علت داشتن» را چه می‌داند و کدام عبارت با اندیشهٔ وی در این زمینه سازگار است؟

۱) ممکن‌الوجود بالذات بودن - چون هر چیزی در جهان علت می‌خواهد، موجودات نیازمند به واجب‌الوجودند.

۲) وجوب و امکان داشتن - موجودات جهان، چه محدود باشند و چه بی‌نهایت، نیازمند به واجب‌الوجود می‌باشند.

۳) ممکن‌الوجود بالذات بودن - ممکن‌الوجود بالذات برای موجود شدن نیازمند به واجب‌الوجود بالذات است.

۴) وجوب و امکان داشتن - هر پدیده و هر معلولی چون ممکن‌الوجود است، به علت غیرمعلول نیاز دارد.

۱۳۸- کدام مورد از جمله اقدامات ملاصدرا در زمینه اثبات وجود خداوند قلمداد نمی‌شود؟

۱) باطل دانستن نظریه امکان ماهوی

۲) استفاده از محال بودن تسلسل علل نامتناهی

۳) تکمیل و ارتقای استدلال ابن سینا

۴) جایگزینی فقر وجودی به جای امکان ذاتی

۱۳۹- کدام عبارت، درست است؟

- ۱) نزد هر فیلسوفی، گرایش به خیر و معتبر دانستن آرمان‌های مقدس و فراتر از زندگی مادی، مهم‌ترین معیارهای یک زندگی معنادار بعد از پذیرش خدا است.
- ۲) مشهورترین فیلسوفان مسلمان به ویژه فارابی و ابن‌سینا برای ابطال تسلسل علل نامتناهی از این مقدمه استفاده کردند که هر چیزی باید علت داشته باشد.
- ۳) کامل‌ترین دیدگاه فلسفی که معناداری زندگی را بهتر تبیین می‌کند، دیدگاهی است که ضمن پذیرش امکان اثبات خدا، معناداری را فرع بر پذیرش او قرار می‌دهد.
- ۴) نزد همه فیلسوفان دوره جدید اروپا همچون فیلسوفان مسلمان، بحث درباره معناداری و فواید اعتقاد به خدا همزمان با بحث درباره اثبات وجود خدا در جریان بوده است.

۱۴۰- با توجه به سبب بقای ممکنات و مخلوقات از نظر ابن‌سینا، کدام مورد به نحو دقیق‌تری قابل استنباط است؟

۱) مختص بودن محبت به خیر و زیبایی در انسان	۲) تبلور جاذبه عشق الهی در همه موجودات	۳) وجود یک عشق غریزی به سوی خدا در جهان
		۴) کشنش فطری برخی موجودات به سوی کمال

سایت کنکور

آزمون‌های سراسری کاج

گوینده درس در این خاک کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

دفترچه شماره ۳

آزمون شماره ۲۰

جمعه ۱۸/۰۱/۱۴۰۲

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۱۵۰ دقیقه	تعداد سوال: ۱۴۰

عنوانی مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	شماره سوال		مدت پاسخگویی
			تا	از	
۱	ریاضی و آمار ۳	۲۰	۱	۲۰	۳۰ دقیقه
۲	علوم و فنون ادبی ۳	۲۰	۲۱	۴۰	۲۰ دقیقه
۳	جامعه‌شناسی ۳	۲۰	۴۱	۶۰	۲۰ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۲۰	۶۱	۸۰	۲۰ دقیقه
۵	تاریخ ۳	۲۰	۸۱	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۶	جغرافیا ۳	۲۰	۱۰۱	۱۲۰	۲۰ دقیقه
۷	فلسفه ۲	۲۰	۱۲۱	۱۴۰	۲۰ دقیقه

دوازدهم انسانی

آزمون‌های سراسری گاج

ویراستاران علمی	طرابان	دروس
مریم ولی عابدینی - ندا فرهختی مینا نظری	محمد یگانه	ریاضیات
شاهو مرادیان - پریسا فیلو	بهروز حیدریکی روح‌الله اصغری	عربی
اسماعیل محمدزاده - مسیح گرجی مریم اسدی	امیرنجات شجاعی	علوم و فنون ادبی
مریم پارسائیان - زهرا فروغی	مليحه گرجی	تاریخ
	مليحه گرجی	جغرافیا
	الهه همایون‌زاده	جامعه‌شناسی
	حیدر جالی	فلسفه

فروشگاه مرکزی گاج: تهران - خیابان انقلاب
نبش بازارچه کتاب

اطلاع رسانی: ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی: www.gaj.ir

آماده‌سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعتی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: سارا نظری - مینا نظری

بازبینی دقیق: بهاره سلیمانی - عطیه خادمی

ویراستاران فنی: ساناز فلاحتی - مروارید شاهحسینی - مریم پارسائیان - سپیده‌سادات شریفی - عاطفه دستخوش

سرپرست واحد فنی: سعیده قاسمی

صفحه‌آرا: فرهاد عبدی

طرح شکل: آرزو گلفر

حروفنگاران: مینا عباسی - مهناز کاظمی - فرزانه رجبی - ربابه الطافی - حدیث فیض‌الهی

به نام خدا

حقوق دانشآموزان در آزمون‌های سراسری گاج

دلوططلب گرامی؛ با سلام در اینجا شما را با بخشی از حقوق خود در آزمون‌های سراسری گاج آشنا می‌نماییم:

۱- اطلاعات شناسنامه‌ای و آموزشی شما مانند نام، نام خانوادگی، جنسیت و گروه آزمایشی بایستی به صورت صحیح در بالای پاسخ‌برگ درج شده باشد.

۲- آزمون‌های سراسری گاج باید راس ساعت اعلام شده در دفترچه، شروع و خاتمه یابد.

۳- محل برگزاری آزمون باید از لحاظ سرمایش و گرمایش، نور کافی، نظافت و سایر موارد در حد مطلوب و استاندارد باشد.

۴- سؤالات آزمون‌های سراسری گاج بایستی نزدیک ترین سؤالات به کنکور سراسری باشد و عاری از هرگونه اشکال علمی و تایپی باشد.

۵- بعد از هر آزمون و به هنگام خروج از جلسه آزمون بایستی پاسخ‌نامه‌ی تشریحی هر آزمون را دریافت نمایید.

۶- کارنامه‌ی هر آزمون بایستی در همان روز آزمون به روش‌های ذیل تحویل شما گردد:

• مراجعه به سایت گاج به نشانی www.gaj.ir

• مراجعه به نمایندگی.

۷- خدمات مشاوره‌ای رایگانی که در طی ۱ مرحله آزمون (ویژه داوطلبان آزاد) ارائه می‌گردد شامل:

• برگزاری جلسه مشاوره حداقل یکبار در طی هر آزمون توسط رابط تحصیلی.

• تماس تلفنی حداقل ۱ بار در طی هر آزمون توسط رابط تحصیلی.

• تماس تلفنی با اولیا حداقل یکبار در هر فاز [آزمون‌های سراسری گاج در چهار فاز تابستانه، ترم اول، ترم دوم و جامع برگزار می‌گردد].

• بررسی کارنامه آزمون توسط رابط تحصیلی در هر آزمون.

چنانچه در هر یک از موارد فوق کمبود یا نقصی مشاهده نمودید لطفاً بلافاصله با تلفن ۰۶۴۲-۰۲۱ تماس حاصل نموده و مراتب را اطلاع دهید.

در گاج، بهترین صدا،

صدای دانشآموز است.

۱ ۸ فضای نمونه‌ای این آزمایش $n(S) = 2 \times 2 \times 6 = 24$ عضو دارد. پیشامد مطلوب به صورت زیر است:

$$A = \{(2, 1, 1), (2, 1, 2), (2, 1, 3), (2, 1, 4), (2, 1, 5), (2, 1, 6)\}$$

$$(1, 1, 1), (1, 1, 2), (1, 1, 3), (1, 1, 4), (1, 1, 5), (1, 1, 6)\} \Rightarrow n(A) = 6$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{6}{24} = \frac{1}{4}$$

بنابراین:

$$n(S) = 6 \times 6 = 36$$

۴ ۹ مجموع اعداد ظاهرشده ۸ باشد:

$$A = \{(2, 6), (3, 5), (4, 4), (5, 3), (6, 2)\}$$

حاصل ضرب اعداد حداقل ۴ باشد:

$$B = \{(1, 1), (1, 2), (1, 3), (1, 4), (2, 1), (2, 2), (3, 1), (4, 1)\}$$

دو پیشامد A و B ناسازگار هستند، پس:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) = \frac{5}{36} + \frac{8}{36} = \frac{13}{36}$$

$$n(S) = 2 \times 2 \times 2 = 2^3 = 8$$

۳ ۱۰

$$A = \{(1, 1, 1), (1, 1, 2), (1, 1, 3), (1, 1, 4), (1, 1, 5), (1, 1, 6)\} \Rightarrow n(A) = 6$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{6}{24} = \frac{1}{4}$$

۳ ۱۱ تعداد اعضای فضای نمونه‌ای برابر است با انتخاب ۲ گویی:

$$n(S) = \binom{9}{2} = \frac{9!}{2!7!} = \frac{9 \times 8 \times 7!}{2 \times 7!} = 36$$

در بین ۹ گویی موجود، ۴ گویی زوج هستند:

$$n(A) = \binom{4}{2} = \frac{4!}{2!2!} = 6 \quad P(A) = \frac{\binom{4}{2}}{\binom{9}{2}} = \frac{6}{36} = \frac{1}{6}$$

$$n(S) = 6^3 = 216$$

۲ ۱۲

از پیشامد متمم استفاده می‌کنیم:

$$A' = \{(1, 1, 1), (1, 1, 2), (1, 1, 3), (1, 1, 4), (1, 1, 5), (1, 1, 6), (2, 1, 1), (2, 1, 2), (2, 1, 3), (2, 1, 4), (2, 1, 5), (2, 1, 6)\} \Rightarrow n(A') = 12$$

$$P(A') = \frac{n(A')}{n(S)} = \frac{12}{216} = \frac{5}{108}$$

$$\Rightarrow P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{5}{108} = \frac{103}{108}$$

عبارت داده شده مربوط به گام دوم با مرحله طرح و برنامه‌ریزی است.

۴ ۱۳

داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

۳ ۱۴

$$\overbrace{17, 17, 17, 18, 18, 19}^5, \overbrace{19, 19, 20, 20, 21, 21}^6$$

$$Q_1 = \frac{17+18}{2} = 17.5 \quad Q_3 = \frac{20+21}{2} = 20.5$$

$$IQR = Q_3 - Q_1 = 20.5 - 17.5 = 3$$

$$R = x_{\max} - x_{\min} = 21 - 17 = 4$$

نسبت دامنه تغییرات کل به دامنه میان‌چارکی خواسته سؤال است:

$$\frac{R}{IQR} = \frac{4}{3} = \frac{4}{3} = 1.33$$

۴ ۱ اعداد دنباله مربعی ... ۱, ۴, ۹, ۱۶, ... هستند، پس بکان عدد می‌تواند ۱ یا ۴ باشد:

$$\boxed{4} \times \boxed{4} \times \boxed{3} \times \boxed{2} = 96$$

ارقام ۴ یا ۱ همه ارقام به جز صفر و بکی از ارقام ۱ یا ۴

۲ ۲

$$\frac{15!+14!}{15 \times 14!-14!} = \frac{15 \times 14!+14!}{15 \times 14!-14!} = \frac{14!(15+1)}{14!(15-1)} = \frac{16}{14} = \frac{8}{7}$$

۳ ۳ H و N را کلاً یک بسته (یک شی) در نظر می‌گیریم:

H N R A M E

که به همراه ۴ شیء دیگر جمعاً ۵ شیء داریم و جایگشت این ۵ شیء برابر!

است. از طرفی H و N خود به ۲ طریق جایگشت دارند، پس تعداد کل حالات

برابر است با:

$$5! \times 2! = 120 \times 2 = 240$$

۴ ۴ از بین ارقام داده شده، ۴ رقم فرد و ۳ رقم زوج است، پس:

دو حالت در نظر می‌گیریم:

(الف) زوج فرد زوج

$$\boxed{3} \times \boxed{4} \times \boxed{2} = 24$$

(ب) فرد زوج فرد

$$\boxed{4} \times \boxed{3} \times \boxed{2} = 36$$

پس تعداد کل حالات برابر است با :

۴ ۵ دو حالت در نظر می‌گیریم:

(الف) ۲ روان‌شناس و ۱ جامعه‌شناس انتخاب شوند:

$$\binom{3}{2} \binom{4}{1} = 2 \times 4 = 12$$

(ب) ۱ روان‌شناس و ۲ جامعه‌شناس انتخاب شوند:

$$\binom{3}{1} \binom{4}{2} = 3 \times \frac{4!}{2!2!} = 3 \times \frac{4 \times 3 \times 2!}{2!2!} = 3 \times 6 = 18$$

تعداد کل حالات برابر است با:

$$12 + 18 = 30$$

۳ ۶ ابتدا ۳ سؤال از ۵ سؤال اول را انتخاب می‌کنیم:

$$\binom{5}{3} = \frac{5!}{2!3!} = \frac{5 \times 4 \times 3!}{2 \times 3!} = 10$$

حال از بین ۱۰ سؤال باقی مانده به ۵ سؤال پاسخ می‌دهیم:

$$\binom{10}{5} = \frac{10!}{5!5!} = \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7 \times 6 \times 5!}{5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 \times 5!} = 252$$

و طبق اصل ضرب کل حالات برابر است با:

$$10 \times 252 = 2520$$

۱ ۷ $A' - B' = A' \cap B = B \cap A' = B - A$

۱۵

پس از تحلیل داده‌ها، با تفسیر نتایج باید پاسخی برای مسئله

اصلی پیدا کنیم.

۱۶

عدد ۱۸ برابر است با مجموع انحراف معیار و
میانگین $\bar{x} + \sigma = 18$ از طرفی می‌دانیم:

$$\text{مجموع مذکورات اختلاف داده‌ها با میانگین}{\overline{x}} = \frac{\text{مجموع داده‌ها}}{\text{تعداد داده‌ها}}$$

$$\Rightarrow \sigma^2 = \frac{68}{17} = 4 \Rightarrow \sigma = \sqrt{4} = 2$$

$$\bar{x} + \sigma = 18 \xrightarrow{\sigma=2} \bar{x} + 2 = 18 \Rightarrow \bar{x} = 18 - 2 = 16$$

$$\text{مجموع داده‌ها}{\overline{x}} = \frac{\text{مجموع داده‌ها}}{\text{تعداد داده‌ها}} \Rightarrow 16 = \frac{17}{17}$$

$$\Rightarrow 16 \times 17 = 272 \text{ مجموع داده‌ها}$$

حال داده‌های ۳۰ و ۳۲ از بین داده‌ها حذف شده‌اند. پس میانگین جدید برابر است با:

$$\bar{x}_{\text{جدید}} = \frac{272 - (30 + 32)}{17 - 2} = \frac{210}{15} = 14$$

۱۷

$$\begin{aligned} a_n &= \frac{n}{n+1} \\ a_1 &= \frac{1}{1+1} = \frac{1}{2} \\ a_2 &= \frac{2}{2+1} = \frac{2}{3} \\ a_3 &= \frac{3}{3+1} = \frac{3}{4} \\ &\vdots \quad \vdots \\ a_{19} &= \frac{19}{19+1} = \frac{19}{20} \end{aligned} \quad \left| \Rightarrow \frac{1}{2} \times \frac{2}{3} \times \frac{3}{4} \times \dots \times \frac{19}{20} = \frac{1}{20} = 0.05 \right.$$

۱۸

باید از a_8 به جملات عقب برگردیم تا a را بیابیم:

$$a_{n+1} = \frac{a_n}{a_n + n}, \quad a_8 = \frac{3}{4}$$

$$\xrightarrow{n=7} a_8 = \frac{a_7}{a_7 + 7} \Rightarrow \frac{3}{4} = \frac{a_7}{a_7 + 7} \Rightarrow 3a_7 + 21 = 4a_7$$

$$\Rightarrow 21 = 4a_7 - 3a_7 \Rightarrow a_7 = 21$$

$$\xrightarrow{n=6} a_7 = \frac{a_6}{a_6 + 6} \Rightarrow 21 = \frac{a_6}{a_6 + 6} \Rightarrow 21a_6 + 126 = a_6$$

$$\Rightarrow 21a_6 - a_6 = -126 \Rightarrow 20a_6 = -126 \Rightarrow a_6 = -\frac{126}{20}$$

$$= -\frac{63}{10} = -6.3$$

۱۹

مجموع جملات هر سطر از مثلث خیام از رابطه 2^{n-1} به دست می‌آید. (n شماره آن سطر است)

$$2^{n-1} = 2^{1-1} = 2^0 = 1 = \text{سطر اول} \rightarrow 1$$

$$2^{2-1} = 2^1 = 2 = \text{سطر دوم} \rightarrow 2$$

$$2^{3-1} = 2^2 = 4 = \text{سطر سوم} \rightarrow 3$$

$$\vdots \quad \vdots \quad \vdots$$

طبق فرض مسئله مجموع جملات سطر n برابر 2^n است. پس:

$$2^{n-1} = 64 \Rightarrow 2^n = 128 \Rightarrow n = 7$$

مجموع جملات سطر نهم $n=7$ مجموع جملات سطر $(n+2)^{\text{ام}}$

$$\Rightarrow 2^{9-1} = 512 = 256$$

مجموع جملات سطر ششم $n=6$ مجموع جملات سطر $(n-1)^{\text{ام}}$

$$\Rightarrow 2^{5-1} = 32 = 32$$

و در نهایت: $256 - 32 = 224$

$$a_{n+1} = a_n + (n+1), \quad a_1 = 1$$

۳ ۲۰

$$\xrightarrow{n=1} a_2 = a_1 + (1+1) = 1+2 = 3$$

$$\xrightarrow{n=2} a_3 = a_2 + (2+1) = 3+3 = 6$$

$$\xrightarrow{n=3} a_4 = a_3 + (3+1) = 6+4 = 10$$

جملات دنباله به صورت $\dots, 10, 6, 3, 1$ است که دنباله مثلثی است و

$$\text{جمله عمومی دنباله مثلثی به صورت } a_n = \frac{n(n+1)}{2} \text{ است:}$$

$$\left. \begin{aligned} a_{15} &= \frac{15(15+1)}{2} = \frac{15 \times 16}{2} = 120 \\ a_{20} &= \frac{20(20+1)}{2} = \frac{20 \times 21}{2} = 210 \end{aligned} \right\} \Rightarrow a_{20} - a_{15} = 210 - 120 = 90$$

علوم و فنون ادبی

۲۱ بیت گزینهٔ دوم سروده «میرزا عبدالوهاب نشاط» از شاعران دوره بارگشت است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۳) ادیب الممالک فراهانی

۱) ایرج میرزا

۴) محمدتقی بهار

۲۲ در نثر این دوره واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا کمتر می‌شود و به دلایل گوتاگون بسیاری از لغات انگلیسی، ترکی، فرانسوی و ... به نثر فارسی وارد می‌شود.

۲۳ نمایشنامه منظوم «ایده‌آل» یا «سه تابلوی مریم» اثر میرزاده عشقی است که در روزنامه‌اش «قرن بیستم»، به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان پرداخت. عشقی به دلیل جسارت و بی‌بروایی در بیان اندیشه‌های سیاسی، اجتماعی و وطن‌برستانه‌اش، پیش از آن‌که به اوج شکوفایی برسد به دستور رضاخان تورر شد.

۲۴ فرخی یزدی، تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با سعدی، طبع فرخی را شکوفا ساخت.

۲۵ در دوره بیداری نگرش شاعران و نویسنده‌گان نسبت به جهان بیرون تعییر یافت و از کلی‌تگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌تگری و عینیت‌گرایی تعییر کرد.

۲۶ قآنی از آن دسته شاعران «خراسانی و عهد سلجوکی» می‌برداخت. قصیده‌سرایی به سبک شاعران «غلز سرایی» غزل‌سرایی به سبک « مجرم اصفهانی، فروغی سلطانی و نشاط اصفهانی» غزل‌سرایی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را پیش گرفتند.

نکته: با توجه به تخلص‌های به کار رفته در بیت‌ها مشخص می‌شود که هر بیت، متعلق به کدام شاعر است.

حذف همراه

↓

رست

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

تغییر کمیّت مصوّت بلند به کوتاه

↓

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

تغییر کمیّت مصوّت کوتاه به بلند

↓

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تقطیع گزینه (۱):

تغییر کمیّت مصوّت بلند به کوتاه

↓

تغییر کمیّت مصوّت کوتاه به بلند

↓

آ

هـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

۲) تقطیع گزینه (۲):

تغییر کمیّت مصوّت کوتاه به بلند

↓

تغییر کمیّت مصوّت بلند به کوتاه

↓

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

۱) بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) صاف (لف ۱)، تیره (لف ۲) / مهر (نشر ۱)، کین (نشر ۲)

۳) روز (لف ۱)، شب (لف ۲) / رخ (نشر ۱)، زلف (نشر ۲)

۴) لب (لف ۱)، چشم (لف ۲) / شکر (نشر ۱)، بادام (نشر ۲)

۲۷

۲۸

۲۹

۳۰

۳۱

۳۲

۳۴

تغییر کمیّت مصوّت کوتاه به بلند

↓

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

تغییر کمیّت مصوّت بلند به کوتاه

↓

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

تغییر کمیّت مصوّت بلند به کوتاه

↓

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

تغییر کمیّت مصوّت بلند به کوتاه

↓

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

تغییر کمیّت مصوّت بلند به کوتاه

↓

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

تغییر کمیّت مصوّت بلند به کوتاه

↓

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

تغییر کمیّت مصوّت بلند به کوتاه

↓

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

۱ ۵۰ داشمندان تبیینی به جامعه همانند یک پدیده طبیعی بیچیده نگاه می‌کنند. تفاوت میان جوامع مختلف را صرفاً از نظر کمّی و آماری در نظر می‌گیرند. از نظر آنان هر چه جوامع در رفع نیازهای خود تواناتر باشند، پیشرفت‌تر هستند. در مورد جوامع مختلف، نگاه تک خطی دارند و معتقدند جوامع مسیر یکسانی را به سوی پیشرفت طی می‌کنند و از جوامع ساده به جوامع پیچیده تبدیل می‌شوند.

۲ ۵۱ دیدگاه لمبروزو این بود که با مطالعه ویژگی‌های ظاهری افراد می‌توان به الگویی خاص برای پیش‌بینی و شناسایی مجرمان احتمالی دست یافت. او تلاش کرد با استفاده از حس و تجربه یعنی نگاه از بیرون انسان‌ها را مطالعه کند، دقیقاً مشابه آن‌چه در جامعه‌شناسی تبیینی اتفاق می‌افتد که جامعه را مشابه طبیعت و پدیده‌های اجتماعی را مشابه پدیده‌های طبیعی می‌داند. پرسشنامه از جمله روش‌های کتسی جمع‌آوری اطلاعات است که در جامعه‌شناسی تبیینی بیشترین استفاده را دارد، زیرا آن‌ها ابزار مطالعه جوامع را ابزارهای کمّی می‌دانند.

پدیده‌های هم‌تغییر آن‌هایی هستند که تغییر در یکی باعث ایجاد تغییر در دیگری می‌شود، چه تأثیر مستقیم و چه تأثیر معکوس.

۳ ۵۲ (الف) یکسان دانستن طبیعت و جامعه (رویکرد جامعه‌شناسی تبیینی)، انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظام اجتماعی تقلیل می‌دهد. (ب) نظم یعنی قرار گرفتن هر پدیده در جای خود که جای پدیده‌ها را همین قواعد تعیین می‌کنند. (ج) منظور از پویا بودن نظام اجتماعی این است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌بздیرند.

۴ ۵۳ بیت مذکور در صورت سؤال، به این مفهوم اشاره دارد که نقش حاکمان یا افراد بانفوذ در جهان اجتماعی پررنگ‌تر از سایرین است.

۵ ۵۴ (الف) نادیده گرفتن کنش و معنای آن پیامدهایی دارد:

- ۱- رکود اراده‌ها (بی‌توجهی به ویژگی ارادی بودن)
- ۲- سقوط ارزش‌ها (بی‌توجهی به ویژگی هدفمند بودن)
- ۳- افول معانی (بی‌توجهی به ویژگی معنادار بودن)

(ب) کنش اجتماعی خشت بنای جامعه است و تمامی پدیده‌های خرد و کلان اجتماعی، از جمله ساختار اجتماعی از این طریق ایجاد شده و تداوم جهان اجتماعی وابسته به کنش‌های اجتماعی افراد است. همه ما از آن‌جا که عضوی از جامعه هستیم، با کنش‌های اجتماعی خود، در حفظ وضع موجود یا تغییر آن اثر می‌گذاریم.

(ج) انقلاب‌های اجتماعی، اندیشه‌های جدید، شاهکارهای هنری و اختراعات بزرگ هنگامی پدید می‌آید که انسان از نظم موجود گامی فراتر می‌گذارد.

۶ ۵۵ در رکود اراده‌ها نظمی ایجاد می‌شود که هدف آن، سرکوب روحیه خلاق انسان‌ها است، ماسک و بر از سلطه چنین نظمی به «قفس آهنه» تعبیر می‌کند.

با استفاده از روش‌های تجربی نمی‌توان گفت که مهربانی یک فضیلت اخلاقی و کینه‌توزی یک رذیلت است؛ در نتیجه افراد به اقداماتی مانند کشتار و جنگ یا زندانی کردن حیوانات و ... دست می‌زنند که به سقوط ارزش‌ها اشاره دارد، زیرا توان ارزیابی اهداف افراد از اقداماتی که انجام می‌دهند، از بین می‌رود.

۱ ۴۴ هر جهان اجتماعی براساس هویت فرهنگی خود، با دانش علمی مواجه می‌شود. برای مثال در جهان متعدد، فقط علوم تجربی دانش علمی محسوب می‌شوند و سایر علوم مانند علوم عقلانی و وحیانی از اعتبار علمی ساقط هستند. اگر رویکرد تجربی به دانش علمی در جوامع دیگر مانند جوامع توحیدی که علوم عقلانی و وحیانی را در کنار علوم تجربی قبول دارند، سراحت کند، تعارضی را میان دو بخش ذخیره دانشی به وجود می‌آورد. در این شرایط دانش علمی از پیشرفت باز می‌ماند و توان لازم برای حل مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد و ارتباط دوسویه دانش عمومی و علمی قطع می‌شود.

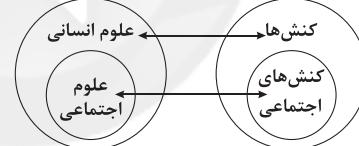
۲ ۴۵ برسی گزینه‌ها:

- (۱) درست - درست
- (۲) درست - درست

(۳) درست - نادرست (وظایف علوم طبیعی)

(۴) نادرست (فوابد علوم اجتماعی) - درست

۲ ۴۶ پیش‌بینی در علوم اجتماعی دشوارتر و پیچیده‌تر از علوم طبیعی است، زیرا کنش‌های اجتماعی آکاهانه و ارادی هستند. موضوع علوم انسانی، کنش‌های انسانی و پیامدهای آن است، در حالی که موضوع علوم اجتماعی، کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن است. موضوع علوم انسانی عامتر از علوم اجتماعی است.

۳ ۴۷ جامعه‌شناسی کلان به مطالعه ساختارهای اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان می‌پردازد. ساختار اجتماعی عبارت است از ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی و چگونگی رابطه و پیوند میان آن‌ها است. تأثیر صدا و سیما در افزایش فرهنگ صرفه‌جویی، در حوزه جامعه‌شناسی کلان بررسی می‌شود.

۴ ۴۸

دانش	موضوع	کارکرد
علوم طبیعی	پدیده‌های طبیعی	شناسایی قوانین طبیعت و پدیده‌های طبیعی
علوم انسانی و اجتماعی	کنش‌ها و پیامدهای آن	شناسایی و مطالعه قوانین مربوط به کنش‌های انسانی
فلسفه	اصل وجود	شناسایی قوانین کلی موجودات

۵ ۴۹ برسی عبارت نادرست:

(الف) شناسایی نظم از طریق نگاه کردن به موضوعات از دید یک فرد غریبه، آشنازی‌زدایی یا عادت‌زدایی است.

٦٢ ١ ترجمه کلمات مهم: **خُدوَّا**: بگیرید، برگیرید / **خُلْقُهُمُ الْحَسْنِ**:

اخلاق نیکشان / **دَعْوَى**: رها کنید

بِرْرُسِي سَايِرُ گُزِينَهَهَا:

(۲) ترتیب کلمات در قسمت اول ترجمه به هم خورده است، فساد (← مایه تباہی)

(۳) فرا بگیرید (← بگیرید)، «فیه» ترجمه نشده است.

(٤) اخلاق خوب (← اخلاق خوبشان)، ترتیب کلمات در قسمت اول ترجمه به هم خورده است، از (← در)

٦٣ ٢ ترجمه کلمات مهم: **كُنْتْ قَدْ أَقْمَتُ**: برپا کرده بودم / **مُخْتَبِرًا**:

آزمایشگاهی / **لَأْجُوِي**: تا اجرا کنم / **لَوْ كَانَتْ**: اگر چه (هر چند، با این‌که) بود

بِرْرُسِي سَايِرُ گُزِينَهَهَا:

(۱) «فی الْبَدَابِة» در جای نادرستی ترجمه شده، که (← تا)، اجرا گردد (← اجرا کنم، «أَجْرِي» معلوم و از صیغه متكلّم وحده است).

(۳) کارگاه (← آزمایشگاه)، بنا کرده بودم (← برپا کرده بودم) و ... شد (← اگر چه ... بود، آن جا (← آن)

(٤) برپا کرده‌ام (← برپا کرده بودم؛ «كَانَ + (قد) + ماضی: ماضی بعيد»)، در نتیجه ابتدا شکست خوردم (← با این‌که در ابتدا نتیجه، شکست من بود).

٦٤ ٣ ترجمه کلمات مهم: **مَا أَبْصَرَ**: قدر بیناست (اسلوب تعجب) /

الذی: کسی که، آن که / **يَبْصُرُ**: می‌بیند / **الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ**: دنیای بزرگتر / **قَدْ اَنْظَوَى**: پیچیده شده است، به هم پیچیده شده است / **يَبْحَثُ عَنْ دَوَاءِ** و دنبال دارویی می‌گردد

بِرْرُسِي سَايِرُ گُزِينَهَهَا:

(۱) «همانا با بصیرت‌ترین» ترجمه کاملاً نادرستی است. «ما أبصر» یک اسلوب تعجب است: چقدر بیناست، چقدر با بصیرت است، «نهفته شده است» ترجمه نادرستی از «إنطوى» است، «دواء» نکره است: دارویی.

(۲) «الْأَكْبَرُ» اسم تفضیل است: بزرگ‌تر، «دواء» نکره است: دارویی.

(٤) «کسی بیناترین» ترجمه عبارت نیست، «بتواند» معادلی ندارد، «دواء» نکره است، ببینند (← می‌بینند)

٦٥ ٣ ترجمه کلمات مهم: **لَمْ يَكُنْ لِنُوَبِلِ غَرَضُ**: نوبل هدفی

(قصدی) نداشت / **إِلَّا**: به‌جز، مگر / **إِعْمَارُ الْأَرْضِ**: آبادسازی زمین / **تَسْهِيلَ**:

آسان کردن، آسان‌سازی / **أَعْمَالُ الْإِنْسَانِ**: کارهای انسان / **كَحْفِ الْأَنْفَاقِ**: مانند کندن تونل‌ها / **شَقُّ الْقَنَوَاتِ**: شکافت کانال‌ها

بِرْرُسِي سَايِرُ گُزِينَهَهَا:

(۱) «تنهای» معادلی ندارد، «قصد نوبل» مطابق با عبارت نیست، «انسانی» نادرست است، چون صفت نیست.

(۲) «هدفی را دنبال نمی‌کرد» نادرست است و مطابق با عبارت نیست، «آسان‌تر شدن» نادرست است: آسان کردن، «أنفاق» جمع «نفق» است: تونل‌ها.

(٤) ترجمه درست‌تر برای «لـ» در این ساختار، داشتن است: نوبل هدفی نداشت، «بر روی» در عبارت نداریم، «انسانی» به صورت صفت و نادرست است: کارهای انسان.

٦٦ ١ **«الْبَلَرِ»** معرفه است ← «نیکی»، «و أَنْتَ لَا تَعْمَلُ بِهِ» جمله

حالیه است ← «در حالی که خودت به آن عمل نمی‌کنی».

٥٦ ١ نظریه پردازان کنش اجتماعی آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا مطالعه می‌کنند. این جامعه‌شناسان، ویژگی‌هایی مانند اراده و ارزش را مهم می‌دانند، اما آن‌ها را تابع و برخاسته از آگاهی و تابع آن می‌دانند، همین نگاه مسیر را برای عور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری هموار ساخت.

٥٧ ٢ دیلتای و وبر مدعی شدند که هر چند جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد، اما انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند و پدیده‌های اجتماعی نیز با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارد. موضوع مورد مطالعه وبر، پدیده‌های اجتماعی و معنای آن‌ها است، در حالی که اگوست کنت به معنای آن‌ها بی‌توجه بود.

٥٨ ٣ لازمه شناخت پدیده‌های اجتماعی، شناخت صحیح و توأم اتفاقات‌های فردی و اجتماعی و **وجوه مشترک** انسان‌ها است و وجود نظریات متفاوت، نشانه عمق و پیچیدگی و **دشواری فهم** پدیده‌های اجتماعی است. البته برخی نظریات برای دستیابی به پاسخ‌های ساده درباره چرا و علت وقوع (تبیین) پدیده‌های اجتماعی، عمق آن‌ها را نادیده گرفته و از آن‌ها هویت‌زدایی می‌کنند.

٥٩ ٢ فعالیت و خلاقیت کنشگران در تولید معانی، موجب پدید آمدن گروههای مختلف درون هر جهان اجتماعی می‌شود. تنوع و تکثر معانی موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آن‌ها می‌شود. برای پی‌بردن به هدف کنش، باید به ذهن کنشگر راه یابیم.

٦٠ ١ در قرن نوزدهم، وبر معتقد بود که کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی، از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید. وبر با این‌که فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری می‌دانست، اما **همنچنان علم را به علم تجربی محدود می‌دانست** و تفهیم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست. به همین دلیل، وبر جامعه‌شناسی خود را تفهیمی - تبیینی معرفی می‌کرد. در قرن ۲۰م نتایج این باور که موز علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی تبیین می‌کند، مورد تردید قرار گرفت و زمینه رونق و غلبۀ تفسیر و رویکرد تفسیری فراهم شد.

زبان عربی (اختصاصی)

■■ مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریف مشخص کن (٦٨-٦١):

٦١ ١ ترجمه کلمات مهم: **ذَكَرُ الْكِتَابِ**: آن کتاب / **هُدَى**: هدایتی **بِرْرُسِي سَايِرُ گُزِينَهَهَا**:

(۲) «که» اضافی است، مایه هدایت (← هدایتی)، بوده است (← است)

(۳) ترتیب کلمات در قسمت اول ترجمه به هم خورده است. مایه هدایت (← هدایتی)

(۴) آن کتابی که (← آن کتاب، هدایت (← هدایتی)

٤٧١ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) ترجمه: پرسه زدن و راه رفتن در خیابان‌ها! (✗)

(۲) ترجمه: آموزش دادن به جوانان و نجات ایشان از ندانی! (✗)

(۳) ترجمه: آموزه‌های اساسی همانند شناخت انسان از خودش! (✗)

(۴) ترجمه: بحث کردن و طرح سؤالاتی اساسی برای نشان دادن جهل ادعای کننده‌ها (✓) (با توجه به پاراگراف دوم این گزینه درست است).

■ گزینه نادرست را در تحلیل و اعراب صرفی مشخص کن (۷۲ و ۷۳):

۲۲ فعل «ترّاشه یَبِّرُكُ» به جای گذاشت نیاز به مفعول دارد و متعددی است نه لازم.

۲۳ «يَتَجَوَّلُ» در باب تفعّل است: تَجَوَّلَ، يَتَجَوَّلُ، تَجَوَّلْ.

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۷۴ – ۸۰):

۲۴ (لا تَعْاملُ) صحیح است.

۲۵ ترجمة عبارت سؤال: «نمی‌دانی (چه می‌دانی)، شاید خداوند

پس از آن، پیشامدی نو پدید آورد.»

به مفهوم «دست، بالای دست بسیار است» اشاره دارد.

۲۶ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) ترجمه: گمان می‌کنم که (آن) این سخن، اشتباه است.

(۲) ترجمه: انسان باید که هرگز دروغ نگوید. (الا ← آن + لا)

(۳) ترجمه: بله، بی شک (آن) زندگی، سرشار از تلحی است.

(۴) ترجمه: نمی‌دانم، شاید باید عادت کنیم که (آن) عادت نکنیم.

۲۷ ترجمة عبارت سؤال: «گردشگران در سالن حاضر شدند راهنمای حاضر نشد.»

بررسی گزینه‌ها:

(۱) با این‌که

(۲) گویا

(۳) و

(۴) هر چند «لکن» معنای «ولی» می‌دهد اما «لکن» حرف مشبه بالفعل است نه «لکن» پس از «لکن» بلافاصله اسم نمی‌آید!

۲۸ بررسی گزینه‌ها:

(۱) «کبیره» حال برای «مزرعاً» و «و هو يجمع» حال برای «الفالح» است.

(۲) «الرجال المؤمنون» و «اليوم الآخر» ترکیب وصفی‌اند و «معتقدین» خبر کان است.

(۳) «المواضیع» ترکیب وصفی و «أنا لم أكن» حال برای «ثُ» است.

(۴) «حيّاً» حال برای «المحسن» است و صفت نداریم.

۲۹ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) ترجمه: انسان از این ماده استفاده کرده است، بنابراین کارهای دشوارش را ساده کرده است.

(۲) ترجمه: اگر به پندهایت گوش می‌دادم (گوش داده بودم)، قطعاً این چنین پیشیمان نمی‌شدم.

(۳) ترجمه: مهندس جوان مقابل کارخانه لبخند می‌زد.

(۴) ترجمه: قاسم را دیدم در حالی که عربی مطالعه می‌کرد.

۶۷ ۲ «ضعیفًا» حال است ← این انسان، ضعیف آفریده شده است.

«إِنْطَوِي» در هم پیچیده شده است.

۶۸ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) لا يوجد شيء (← لا شيء؛ «لا»ی نفی جنس می‌خواهیم)، جميل (← أجمل؛ «زیباتر» اسم تفضیل است).

(۲) ليس شيء (← لا شيء)، الجود (← العفو)، «في» ترجمه‌ای دقیق نیست!

(۳) شيء (← شيء؛ اسم «لا»ی نفی جنس منصوب است)، جميل (← أجمل)، «في» دقیق ترجمه نشده است!

■ متن زیر را با دقیق بخوان سپس متناسب با آن به سؤالات زیر پاسخ بده (۶۹ – ۷۳):

سقراط یکی از بزرگ‌ترین حکیمان و فیلسوفان در تاریخ به شمار می‌آید. او حدود ۴۷۰ سال پیش از میلاد، در پایتخت یونان «آتن» متولد شد و از پدر و مادر و کوکدی اش جز اندکی نمی‌دانیم! سقراط نوشتۀ‌هایی را برای نگذاشت و فقط شاگرد بزرگ او «افلاطون»، آموزه‌ها و افکار او را در گفت‌وگوهای گردآوری کرد که هم‌چنین جنبه‌های مختلفی از زندگی اش را در بر می‌گرفت. و عادت داشت که در خیابان‌ها پرسه بزند و باکسانی که ادعای دانستن موضوعی را داشتند، بحث کند و سؤالاتی اساسی برایشان مطرح کند تا جهله‌شان نسبت به آن موضوع نمایان شود. و از این‌جا روش بحث‌کردن با طرح سؤال، «روش سقراط» خوانده شده است. و از آموزه‌های اساسی او «خودت را بشناس» می‌پاشد! و بزرگان آتن از دست او راحت نبودند، زیرا با عقایدشان می‌جنگید. و کارش به اتهام فاسد کردن جوانان آتن، به محکمه و محکوم شدن به اعدام کشیده شد. و در زندان سقراط آخرین روز خود را در بحث با دوستانش پیرامون جاودانگی نفس گذراند، پیش از آن که جام شوکران شرکشدا

۶۹ ۴ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) ترجمه: فقط در خیابان‌ها با مردم درباره موضوعی بحث و جدل می‌کردا /

(«حصر» این گزینه را نادرست کرده است. عادت او بحث با مردمان در خیابان بوده است.)

(۲) ترجمه: مردم از پیرامونش پراکنده می‌شدند، زیرا او سؤالات سختی را از ایشان می‌پرسیدا / (چنین مطلبی در متن اشاره نشده است).

(۳) ترجمه: بزرگان آتن او را مجبور کردند که فلسفه را ره‌آورد و عقل‌های جوانان را فاسد نسازد! (✗)

(۴) ترجمه: بحث کردن درباره موضوعات فلسفی را تا آخرین لحظه زندگی اش رها نکردا / (براساس خط آخر متن). (✓)

۷۰ ۳ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) ترجمه: آن را باکسانی اجرا می‌کرد که ادعای حکمت و اندیشه داشتند! (✓)

(۲) ترجمه: شاگردش آن‌ها را گردآوری کرد و آن‌ها شامل آموزه‌ها و نظراتش می‌شود! (✓)

(۳) ترجمه: خودش آن‌ها را تألیف کرده بود درحالی که در خیابان‌های آتن پرسه می‌زدا (✗)

(۴) ترجمه: می‌توانیم در آن‌ها جنبه‌هایی از زندگی او را بیابیم! (✓)

٤ ٨٦ نهضت تنبکو در زمان ناصرالدین شاه رخ داد.

بررسی سایر عبارت‌ها:

- ب) شکل‌گیری ارتباط منظم میان علماء و مردم یکی از عوامل مؤثر در شکل‌گیری نهضت تنبکو بود.
- د) پیروزی در نهضت تنبکو، آسیب‌پذیری استبداد داخلی و استعمار خارجی را در برابر اراده ملت نشان داد.

٣ ٨٧ سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ ← حاج زین‌العابدین مراغه‌ای

تاریخ بیداری ایرانیان ← میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی
رساله ایراد ← میرزا فتحعلی خان آخوندزاده

١ ٨٨ آلمان از یکسو با هدف مقابله با تهدیدهای خارجی به ویژه خطر حمله فرانسه و از سوی دیگر برای پیشبرد سیاست‌های توسعه‌طلبانه خود در اروپا و فراسوی دریاها، با برخی کشورها پیمان اتحاد سیاسی و نظامی منعقد کرد. در مقابل، فرانسه برای خروج از انزوای سیاسی و پایان دادن به برتری جویی آلمان، نخست با روسیه و سپس با انگلستان پیمان‌های جدآگاهی منعقد کرد.

٣ ٨٩ اولین نشانه‌های اندیشه‌های نوین در سفرنامه‌های عهد قاجار مشاهده می‌شود. سفرنامه‌ها از نظر مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق العاده‌ای دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) خاطرات
(۲) نشریات
(۳) نشریات
(۴) نشریات

٣ ٩٠ بازه زمانی ۱۱۳۵ تا ۱۱۹۳ ه.ق، از فروپاشی حکومت صفویان تا مرگ کریم‌خان زند را در بر می‌گیرد.
دوره حکومت نادر: شورای دشت مغان – استخدام جان آلتون انگلیسی – فتح هند – ساخت کاخ خورشید – بازسازی شهر اصفهان
دوره حکومت کریم‌خان: فتح بصره

بررسی عبارت‌های نادرست:

تأسیس مکتب نقاشی شیراز ← دوره حکومت مغولان
مرگ آخرین فرمانروای زند ← ۱۲۰۹ ق

١ ٩١ پس از قتل قائم مقام فراهانی، حاجی میرزا آفاسی مراد و معلم درویش‌مسلک محمد شاه، به جای او نشست. در دوران صدارت میرزا آفاسی، نفوذ دولتهای روسیه و انگلستان در ایران افزایش یافت.

٤ ٩٢ روحانیون از دیرباز به دلیل بافت و ساختار مذهبی جامعه سنتی ایران در میان اقوش مختلف مردم نفوذ فراوانی داشتند. در محاکم شرع روحانیون قضاوتن می‌کردند.

٣ ٩٣ اقدامات مجلس اول ← تدوین متمم قانون اساسی – اخراج

مسیو نوز بلژیکی از ایران – تأسیس بانک ملی – رد قرارداد ۱۹۰۷
اقدامات مجلس دوم ← استخدام کارشناسان نظامی برای تأسیس نیروی ژاندارمری – اصلاح امور مالی و گمرک‌ها

٤ ٨٥ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) ترجمه: در آن دو صفت وجود دارد. (✗) («واحدة» صفت و «مبشرين» حال است).

(۲) ترجمه: در آن فعل مجھول وجود دارد. (✗) («بعث»: برانگیخت)، فعل معلوم است.

(۳) ترجمه: در آن حال نیست. (✗) («مبشرين» حال است).

(۴) ترجمه: در آن مفعول وجود دارد. (✓) («التبیین» مفعول «بعث» است).

تاریخ

٢ ٨١ خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی شاه و نویسنده تاریخ ذوالقرنین به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه نشان داد و تملک‌گویی را نکوهش کرد. چنان‌که در این باره نوشته است: «تاریخ‌نگار را هم لازم است که راست‌گفتاری پیشه کند ... فرشته را دیو نخواند و دیو را فرشته نداند ...»

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مؤلف کتاب حقایق‌الاخبار ناصری میرزا محمد جعفر خورموجی بود.

(۳) میرزا محمد جعفر خورموجی اولین کسی بود که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داد.

(۴) محمد حسن خان اعتمادالسلطنه، از مورخان مشهور عصر قاجار، یکی از چهره‌های بر جسته‌فرهنگی این دوره بود که به ریاست دارالترجمه همایونی برگزیده شد.

٢ ٨٢ در سال ۱۷۸۹ انقلابیون لویی شانزدهم را وادر به امضای قانون اساسی جدید و پذیرش نظام مشروطه سلطنتی کردند. اما مدتی بعد، انقلابیون تندره پادشاه را عزل و نظام جمهوری را برقرار کردند.
در سال ۱۷۹۹، ناپلئون بناپارت با اجرای کوتاه قدرت را به دست گرفت و تا سال ۱۸۱۴ م امپراتور فرانسه بود.

٣ ٨٣ دولت انگلستان در سال ۱۷۸۳ م و در پی پیروزی مستعمره‌نشینان و استقلال آمریکا، تسلط خود را بر ایالات ساحل شرقی اقیانوس اطلس از دست داد.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) انقلاب باشکوه در سال ۱۶۸۸ م در انگلستان روی داد.

(۲) جنگ جهانی اول در سال ۱۹۱۸ م پایان یافت.

(۳) دولت انگلستان در سال ۱۸۵۷ م رسماً هند را جزی از قلمرو خویش اعلام کرد.

(۴) حکومت قاجار در قرن ۱۹ م در ایران تأسیس شد.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) محرومیت ایران از داشتن کشتی جنگی در دریای خزر (کاسپین) ← ۱۲۲۸ ق (قرارداد گلستان)

(ب) اتحاد سیاسی و نظامی ایران و فرانسه در زمان ناپلئون ← ۱۲۲۲ ق (قرارداد فین‌کنستاین)

(ج) آغاز دور دوم جنگ‌های ایران و روس ← ۱۲۴۱ ق

١ ٨٥ تجاری شدن کشاورزی ایران در عصر قاجار تغییر چندانی در فنون کشاورزی ایران ایجاد نکرد.

جغرافیا

الف) دسترسی یک شهر به دریا یا شبکه ارتباطی خط آهن ←
موقعیت یک سکونتگاه ۲ ۱۰۱

ب) پدید آمدن تمدن‌های اولیه در کنار رودهای پرآب ← هسته اولیه مکانی /
مقر سکونتگاه ۳ ۱۰۲

ج) بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن
سکونتگاه طی می‌کنند ← دامنه نفوذ ۴ ۱۰۳

یکی از مشکلات نواحی رostایی، کمبود تجهیزات و خدمات
است. در این راستا، در چند دهه اخیر، در بیشتر نواحی رostایی جهان
تجهیزات و خدمات رostایی مانند بهداشت عمومی، راه، دسترسی به رادیو و
تلوزیون، مدارس رostایی و ... گسترش یافته است.

از دهه ۱۹۷۰ میلادی دو تحول مهم در حمل و نقل دریایی
ظرفیت جابه‌جایی کالا را در این شیوه سرعت بخشید:

- تولید کشتی‌های رو - رو (که تعداد زیادی وسیله نقلیه چرخ‌دار می‌توانند با بار
به درون آن بروند و در مقصد خارج شوند) ← کاهش هزینه تخلیه و بارگیری

- تولید و گسترش کشتی‌های کانتینر بر ← افزایش سرعت جابه‌جایی و
تخلیه کالاها - تسهیل مدیریت و ابزارداری محموله‌ها

نکته: از کشتی‌های فله‌بر برای جابه‌جایی کالاهایی مانند نفت و گاز و مواد
معدنی، مواد پتروشیمی و غلات استفاده می‌شود.

در مورد شهرهای میلیونی یکی از تغییرات صورت گرفته تغییر
الگوی مکانی شهرهای با پیش از ۵ و ۱۰ میلیون نفر در جهان است. تا چند
دهه پیش چنین شهرهایی فقط در نیمکره شمالی و در آمریکای شمالی،
اروپا و ژاپن وجود داشتند اما امروزه آسیا، آمریکای لاتین و آفریقا باشد
شهرهای میلیونی و پر جمعیت رو به رو شده‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تغییر الگوی شهرنشینی در جهان و افزایش شهرهای میلیونی

(۲) سرعت گسترش شهرنشینی در نواحی مختلف جهان

(۴) تغییر در روسانشینی و سکونتگاه‌های رostایی

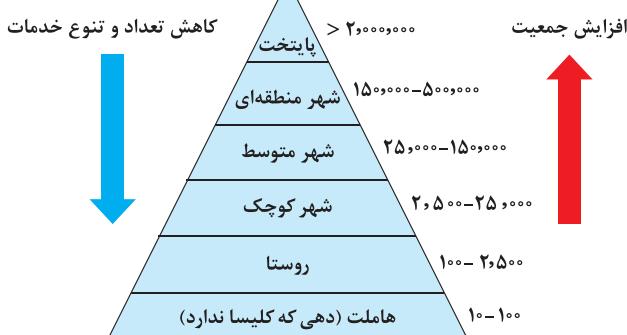
درآمد کم، بیکاری و مسکن نامناسب و حاشیه‌نشینی به
«فقر شهری» منجر می‌شود.

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) مصرف سوخت در حمل و نقل دیلی $\frac{1}{7}$ حمل و نقل جاده‌ای است.

ج) جابه‌جایی با قطار و هوایپیما امنیت زیادی دارد.

۱ ۱۰۷

۴ ۹۴ قرن نوزدهم ← وحدت ایتالیا - تأسیس امپراتوری آلمان -

تشکیل اتحاد سه‌گانه (مثلث)

قرن بیستم ← قتل ولیعهد اتریش - جنگ جهانی اول - انقلاب روسیه - سلطه
بلشویک‌ها بر روسیه - تأسیس اتحاد جماهیر شوروی - فروپاشی عثمانی - پیمان
صلح ورسای - پیدایش دولت‌های نوین عربی در غرب آسیا - تأسیس جامعه ملل

۴ ۹۵ بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) میرزا فتحعلی خان آخوندزاده، یکی از متفکران دوره قاجار بود (مورخ نبود).

ج) میرزا محمد جعفر خورموجی، مؤلف کتاب حقایق الاخبار ناصری است.

۲ ۹۶ بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) فتح بصره در زمان کریم خان زند صورت گرفت.

ج) در دوره افساریه و زندیه، مناسبات سیاسی، اقتصادی و ارتباطات فرهنگی
ایران با کشورهای اروپایی چندان رونقی نداشت.

۳ ۹۷ نیمة دوم قرن ۱۳ تا نیمة اول قرن ۱۴ هجری قمری یعنی

بین سال‌های ۱۲۵۰ تا ۱۳۵۰ ه.ق. که معاصر با دوره حکومت محمد شاه و
ناصرالدین شاه قاجار است.

دوره محمد شاه ← قتل قائم مقام فراهانی

دوره ناصرالدین شاه ← تأسیس دارالفنون - تأسیس دارالترجمه همایونی -

واگذاری امتیاز رویتر - جنبش تنباکو - جدایی بخش‌هایی از شرق دریای

کاسپی - تأسیس نیروی بربگاد فراق - ورود محصولات کشاورزی جدید از
اروپا به ایران

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) فراراد ترکمنچای ← فتحعلی شاه قاجار

(۲) جنگ‌های ایران و روس ← فتحعلی شاه قاجار

(۴) تأسیس حکومت قاجار ← آقا محمدخان / عهدنامه فین‌کنشتاین ←

فتحعلی شاه قاجار

۲ ۹۸ بررسی عبارت نادرست:

ج) امیرکبیر روزنامه و قایع اتفاقیه را به منظور رشد آگاهی‌های سیاسی و
اجتماعی مردم منتشر کرد.

۴ ۹۹ کشمکش بین محمدعلی شاه و مجلس، پس از امضای متمم

قانون اساسی همچنان ادامه یافت. محمدعلی شاه برای مبارزه با
مشروطه‌خواهان، میرزا علی اصغرخان امین‌السلطان را به ایران دعوت و به

نخست‌وزیری منصوب کرد. او سرانجام توسط یکی از طرفداران مشروطه تور شد.
چندی بعد محمدعلی شاه در یکی از خیابان‌های تهران مورد سوءقصد قرار گرفت.

او این اقدام را به مشروطه‌خواهان نسبت داد و مجلس را به توب بست.

۴ ۱۰۰ سومین دوره مجلس شورای ملی در اوایل جنگ جهانی اول

تعطیل شد. انگلیسی‌ها پس از پایان جنگ و با استفاده از فرست بده دست

آمده به دلیل عدم حضور روس‌ها در ایران، با انعقاد قرارداد ۱۹۱۹ با دولت
و شوک‌الدوله زمینه را برای تحکیم نفوذ و سلطه پایدار خود و تأمین مسافع دراز

مدتشان در ایران فراهم آوردند.

۱۱۷ ۲ ماهیت حمل و نقل اساساً جغرافیایی است و با مقایه‌ی می‌چون مکان، موقعیت مکانی، مسافت، مبدأ و مقصد سروکار دارد.

۱۱۸ ۲ در کشور ایران طبق مصوبه شورای عالی معماری و شهرسازی، به مادرشهرهای که بیش از یک میلیون نفر جمعیت داشته باشند، «کلان‌شهر» گفته می‌شود؛ مانند تهران، مشهد، اصفهان، کرج و قم.

۱۱۹ ۴ بیشترین میزان خطوط سریع‌السیر و طولانی‌ترین خط قطار تندروی جهان متعلق به کشور چین است.

امروزه کشورهای فرانسه، آلمان، ژاپن، کره جنوبی، چین و تایوان تولیدکنندگان عمده قطارهای پرسرعت هستند.

۱۲۰ ۲ داده‌ها و اطلاعات جغرافیایی دو مؤلفه دارند:

- ۱- موقعیت جغرافیایی دارند. (داده‌های مکانی)
- ۲- دارای ویژگی‌هایی هستند. (داده‌های توصیفی)

(الف) اغلب دریاچه‌های دائمی ایران در نیمه غربی کشور قرار دارند ← مکانی

(ب) طول خلیج فارس، ۹۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۲۵° کیلومتر است ← توصیفی

(ج) رودهای مناطق نسبتاً خشک بیشتر غیانی و انفاقی هستند ← توصیفی

(د) شهر باستانی بیشاپور در شمال غربی کازرون قرار دارد ← مکانی

فلسفه

۱۲۱ ۴ برهان‌های ابن‌سینا و توہماں آکوئیناس بر اثبات خدا، هر دو مبتنی بر اصل مغایرت وجود و ماهیت است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ابن‌سینا برای این نظر خود که آن را «مغایرت وجود و ماهیت» نامیده، دلایلی ذکر کرده است.

(۲) فارابی، به نسبت میان «وجود» و «ماهیت» توجه ویژه‌ای کرد و در تمایز میان این دو مفهوم، نکاتی را مطرح نمود.

(۳) حتی اگر کسی همچون بیتا یک موجودی را نشناشد، به این معنی نیست که آن موجود بدون ماهیت و چیستی است، زیرا انسان در هر چیزی که مشاهده می‌کند، دو جنبه می‌یابد: «موجود بودن» و «چیستی داشتن».

۱۲۲ ۲ محمول در قضیه «ذوزنقه شکل است» جزء مفهوم موضوع و در قضیه «اسب حیوان شیوه‌کشندۀ است» عین مفهوم موضوع است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) محمول در هر دو قضیه «جسم جوهری دارای ابعاد سه‌گانه است» و «متلث شکل سه‌ضلعی است» عین مفهوم موضوع است.

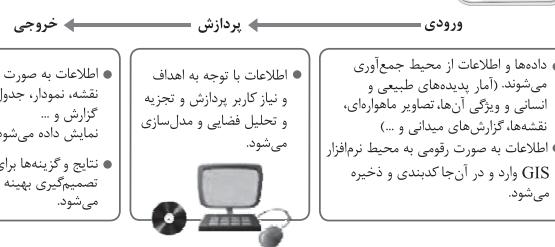
(۳) محمول در هر دو قضیه «انسان حیوان ناطق است» و «خفاش حیوان پستانداری است که پروار می‌کند» عین مفهوم موضوع است.

(۴) محمول در هر دو قضیه «طلاء فلز است» و «گیاه موجود جاندار است» جزء مفهوم موضوع است.

۱۲۳ ۴ از نظر ابن‌سینا، در یک حمل ضروری مانند حمل حیوان ناطق بر انسان، نیازی نداریم که با ذکر دلیل، صدق یک حمل را اثبات کنیم، زیرا در این نوع حمل، محمول بیان‌کننده ذات و حقیقت موضوع است و چون مفهوم موضوع و محمول از یک‌دیگر جدا نیاپذیرند، پس نمی‌توان پرسید چه عاملی باعث شد محمول را بر موضوع آن حمل کنیم.

۱۰۸ ۲ شهر پایدار شهری است که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به طور مناسب و عادلانه برطرف می‌شود؛ بدون این‌که منافع نسل‌های آینده به خطر بیفتد و شهر و فعالیت‌های شهری کم‌ترین تأثیر نامطلوب را بر محیط‌زیست دارد.

۱۰۹ ۱ اختراع موتور بخار تحول بزرگی در حمل و نقل آبی و ریلی به وجود آورد.

۱۱۱ ۴ همه عبارت‌های داده‌شده صحیح هستند.

۱۱۲ ۳ مطالعه کاربری زمین به برنامه‌ریزان کمک می‌کند که محدودیت‌ها را بشناسند و به گونه‌ای برنامه‌ریزی کنند که از فضاهای شهر به طور مناسب و متعادل استفاده شود.

۱۱۳ ۱ در اوایل قرن نوزدهم، نخستین لوکوموتیوهای مجهز به موتور بخار در انگلستان ساخته شدند.

۱۱۴ ۴ با بروز تحولات صنعتی و ورود کشورها به عصر نوسازی (مدرنیزاسیون)، نفوذ شهرها و «شهرگرایی» در روستاهای افزایش یافت. منظور از شهرگرایی، روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاهای و بین روستانشینیان رواج می‌یابد.

پیامدهای شهرگرایی:

۱- تغییرات قابل ملاحظه در چهره و کالبد روستاهای نسبت به گذشته

۲- تغییر نقش و عملکرد برخی از روستاهای

۱۱۵ ۲ به طور کلی، مادرشهر (متروبول) بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر پاک ناحیه، استان یا یک کشور است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) ممکن است یک مادرشهر پایتخت یا شهر اصلی یک ناحیه باشد.

ج) در پیرامون برخی از مادرشهرهای، شهرها و شهرک‌های اقماری پدید آمدند.

د) به برخی از مادرشهرهای دلیل نقش مهم آن‌ها در اقتصاد و تجارت جهانی،

جهان‌شهر گفته می‌شود.

ه) برای حداقل جمعیت مادرشهرها، ارقام مختلفی را ذکر کرده‌اند.

۱۱۶ ۳ تهییه و اجرای «طرح‌های هادی روستایی» از وظایف مهم بنیاد مسکن انقلاب اسلامی است. در طرح‌های هادی روستایی کاربری‌های اراضی روستا شناسایی و نقشه‌های وضع موجود آن تهییه می‌شود. در این طرح‌ها ساماندهی کاربری‌های مسکونی، کشاورزی، خدماتی و نیازهای و همچنین چگونگی گسترش روستا در آینده معین می‌شود.

۳ ۱۲۰ «ظاهر شدن اتفاقی عدد ۶ بعد از پرتاب تاس»، رخ دادن حادثه پیش‌بینی نشده است. این معنای اتفاق با هیچ‌یک از اصول و لوازم علیت مخالف نیست بلکه مربوط به علم ناقص و محدود ما نسبت به حوادث پیرامونی است. بنابراین می‌تواند کاربرد درستی داشته باشد.

۱ ۱۲۱ فیلسوفی که وجود خداوند را انکار می‌کند، نمی‌تواند میان پذیرش خدا و اتفاقی نبودن مسیر شکل‌گیری پدیده‌های جهان ارتباط برقرار کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) کسی که علت نخستین، یعنی خدا را قبول دارد و کسی که منکر علت نخستین است، دو رفتار متفاوت نسبت به جهان خواهند داشت. کسی که خدا را قبول دارد، معتقد است جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم، به سوی کمال خود در حرکت است و مرحله به مرحله کامل‌تر می‌شود، اما آن دسته از فیلسوفان که به خداوند و علت نخستین برای جهان معتقد نیستند، نه تنها غایتمندی زنجیره حوادث را انکار می‌کنند بلکه حتی وجود فرآیندهای تکاملی در جهان را امری اتفاقی به حساب می‌آورند که از پیش تعیین شده نبوده است. (۳) و (۴) دسته‌ای از فیلسوفان هم هستند که در عین انکار خداوند، می‌خواهند برای جهان و انسان هدف و غایت تعیین کنند و بگویند که جهان به سمت یک غایت برتر در حرکت است و روز کامل‌تر می‌شود و به غایت خود نزدیک‌تر می‌گردد.

۴ ۱۲۲ برخی از مردم که از تمام اجزای یک علت آگاه نیستند، گاهی فکر می‌کنند که در برخی موارد، در عین وجود علت، معلوم آن پدید نیامده است و بر این اساس می‌پندازند میان علت و معلول رابطه‌ای ضروری وجود ندارد.

۱ ۱۲۳ افلاطون از خدا به عنوان «صانع» و آفریننده اشیای این عالم یاد می‌کند تا به انسان‌ها یادآوری نماید که نظم جهان از وجودی عاقل سرجشمه می‌گیرد.

۳ ۱۲۴ این گزینه از دو جهت با بقیه گزینه‌ها متفاوت است. اول آن که بقیه گزینه‌ها هر کدام بیانگر یکی از مقدمات برهان‌های مختلف درباره اثبات وجود خاست، در حالی که گزینه (۳) نتیجه برهان اخلاقی کانت است. دوم آن که در گزینه (۳) روش به کار گرفته شده با بقیه متفاوت است، زیرا کانت راهی متفاوت با دکارت و دیگر فیلسوفان عقل‌گرای پیشین برای پذیرش خدا پیمود. او به جای اثبات وجود خدا از طریق نظم یا برهان علیت و یا وجود و امکان، ضرورت وجود خدا را از طریق اخلاق و وظایف اخلاقی اثبات کرد.

۳ ۱۲۵ دیوید هیوم، فیلسوف حسگرا و تجربه‌گرای قرن هجدهم، ادعا می‌کند که دلایل دکارت و سایر فیلسوفان پذیرفتنی نیست. از نظر وی، دلایلی که صرفاً مตکی بر عقل باشند مردودند؛ زیرا عقل اساساً ادراک مستقل از حس و تجربه ندارد. او می‌گوید مهم‌ترین برهان فیلسوفان الهی، برهان نظم است که از تجربه گرفته شده اما این برهان نیز توanalyی اثبات یک وجود ازلی و ابدی و نامتناهی را ندارد. این برهان فقط می‌تواند ثابت کند که یک نظام و خالقی این جهان را اداره می‌کند اما ثابت نمی‌کند که این نظام خالق همان خداوندی است که نیازمند به علت نیست و وجودی ازلی و ابدی دارد.

۱ ۱۲۴ حمل «ممنتغ‌الوجود» بر «مثلث چهارضلعی» و حمل «ممكن‌الوجود» بر «آهی بالدار سرخ» وجودی است.

۲ ۱۲۵ دایرۀ منتظم‌الاضلاع گرم سرد ممنتغ‌الوجود بالذات است و چیزی که ممنتغ‌الوجود بالذات است، نمی‌تواند از حالت امکان ذاتی به حالت وجود بالغیر برسد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) نوشتن کتاب در هر زمینه‌ای، ممکن است.
(۳) بافت یک کلاه یا شال سیاه و سفید، ممکن است. اگر به جای آن کلاه یا شال سیاه سفید بود، آن‌گاه ممنتغ‌الوجود می‌شد.
(۴) تصور یک آتش‌فشن خون همیشه داغ، ممکن است.

۲ ۱۲۶ انسان درک می‌کند که هر علتی، معلول خاص خودش را پدید می‌آورد و نیز می‌فهمد که هر معلولی از علت خاصی صادر می‌شود و پدید می‌آید؛ فیلسوفان این اصل را «اصل سنتیت علت و معلول» می‌نامند. پس هر چهار گزینه به معنای اصل سنتیت علت و معلول اشاره می‌کند. وجوب علی و معلولی نیز، رابطه ضرورت‌بخشی علت به معلول است و در عبارت «وقتی خودکار جوه ر دارد و إشكالی ندارد، باید بنویسد» این رابطه برقرار است. اما سوارشدن به اتوبوس و تهیۀ بلیط، سوار ماشین شدن و رانندگی داشتن و منطقی حرف زدن و خواندن منطق، علت و معلول نیستند.

۳ ۱۲۷ از نظر هیوم، علیت تنها یک عادت ذهنی و روانی است، یعنی هیوم علیت را صرفاً اعتبار ذهن می‌شمارد و بنابراین نمی‌توان گفت که علیت، اوصاف واقعی علت و معلول است.

۳ ۱۲۸ از نظر فلاسفه مسلمان، اصل علیت یک قاعدة عقلی است و از تجربه به دست نمی‌آید. بنابراین از نظر فیلسوفان مسلمان، با نگاه حسی و تجربی هیچ‌گاه نمی‌توان تبیینی عقلانی و کلی از اصل علیت ارائه داد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) برخی فیلسوفان دیگر اروپایی، از جمله کانت نظرات دیگری درباره علیت دارند.
(نظری متفاوت از فیلسوفان تجربه‌گرای، دکارت، هیوم و فیلسوفان مسلمان)
(۲) دکارت معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید و جزء اصول اولیه‌ای است که انسان آن را به طور فطری درک می‌کند. پس اصل علیت هر چند که غیرمتکی بر ادراکات حسی، اما متکی بر مفاهیم فطری است.
(۴) هر چند هیوم با تجربه‌گرایان هم عقیده است که تنها راه شناخت واقعیات حس و تجربه است، اما می‌گوید: «رابطه ضروری میان علت و معلول یک موضوع حسی نیست و آن نمی‌توان از طریق مشاهده حسی و تجربه به دست آورد.»

۱ ۱۲۹ فیلسوفان به جز فیلسوفان تجربه‌گرای می‌گویند که اصل سنتیت نیز مانند خود «اصل علیت» یک اصل عقلی است. یکی از نتایج اصل سنتیت آن است که انسان از هر چیزی انتظار آثار متناسب با آن را دارد. دانشمندان با تکیه بر همین اصل، تحقیقات علمی خود را پیگیری می‌کنند؛ به سراغ عواملی می‌روند که تناسب بیشتری با آن پدیده دارند و علت آن پدیده را در میان آن عوامل جست‌وجو می‌کنند تا بتوانند به علت ویژه آن پدیده دست یابند. در نتیجه تردید در اصل سنتیت به منزله عدم امکان پیش‌بینی رخدادها است.

۳۹ کامل ترین دیدگاه فلسفی که معناداری زندگی را بهتر تبیین می‌کند، آن دیدگاهی است که هم اثبات خدا را امکان پذیر می‌داند و هم

معناداری را فرع بر پذیرش خداوند قرار می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) از نظر یک فیلسوف الهی (نه هر فیلسوفی) شاخصه‌های فلسفی یک زندگی معنادار پنج شاخصه است که از جمله آن‌ها (نه مهم‌ترین آن‌ها) این است که یک فیلسوف الهی باید برای انسان گرایشی به خیر و زیبایی قائل شود و بداند که این خیر و زیبایی یک امر خیالی نیست، بلکه در یک حقیقت متعالی (یعنی خدا) وجود دارد و آرمان‌های مقدس و فراتر از زندگی مادی را معتبر و درست بداند.

(۲) فارابی برای ابطال تسلسل علل نامتناهی از این مقدمه استفاده کرد که هر معلومی باید علت داشته باشد. فارابی می‌گوید هر موجودی که معلوم بود، وجودش وابسته به علت است. اما راسل گمان کرد که فلاسفه می‌گویند هر چیزی نیازمند و وابسته به علت است.

(۴) پس از رشد تفکر حسی و حس‌گرایی و ظهور فیلسوفانی که جهان را صرفاً حقیقتی مادی می‌دانستند و انسان را نیز موجودی مادی می‌شمردند، پایه‌های اعتقاد به خدا و برهان‌های خداشناسی در جامعه اروپایی سست شد، دسته‌ای از فیلسوفان به تدریج به سوی معناداری روی آوردند.

(۱) ابن‌سینا در رساله‌ای که درباره عشق نوشت، می‌گوید: «هر یک از ممکنات به واسطه حقیقت وجود خود، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است و برجسب فطرت از بدی‌ها گریزان. همین اشتیاق ذاتی و ذوق فطری را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می‌نامیم.» این بیان ابن‌سینا نشان می‌دهد که عشق و محبت به خیر و زیبایی اختصاص به انسان ندارد و هر موجودی در این جهان بپرهمند از جاذبه عشق الهی است و خداست که چنین عشقی را در گنه و ذات جهان هستی به امانت نهاده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) عشق و محبت به خیر و زیبایی اختصاص به انسان ندارد.

(۳) یک عشق مقدس و برتر در جهان و انسان وجود دارد.

(۴) هر یک از ممکنات (نه برخی موجودات) به واسطه حقیقت وجود خود، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) پس از پیدایش بحران معناداری زندگی در اروپا، برخی از فیلسوفان غربی مانند کرکگور، ویلیام جیمز و برگسون راه دیگری برای معنابخشی به زندگی پیش گرفتند و از تجربه‌های معنوی درونی و عشق و عرفان برای باور به وجود خداوند استفاده کردند.

(۲) برخی از فیلسوفان دورهٔ جدید اروپا هم‌چون هیوم به نیاز انسان به خدا توجه نکرده‌اند.

(۴) کاتن نقد آرای فلاسفه قبل خود، همهٔ برهان‌های گذشته درباره اثبات خدا را نفی می‌کند و راهی متفاوت با دکارت و دیگر فیلسوفان عقل‌گرای پیشین برای پذیرش خدا پیمود. او به جای اثبات وجود خدا از طریق نظم یا برهان علیت و یا وجود و امکان، ضرورت وجود خدا را از طریق اخلاق و وظایف اخلاقی اثبات کرد.

(۴) ۱۴۶ داستایوفسکی می‌گوید: «اگر خدایی وجود نداشته باشد، آن وقت هر کاری مجاز است.» این جمله‌ای تأییدکننده این نظر است که زندگی معنادار و باضیلت با قبول وجود خدا امکان پذیر است، یعنی اگر کسی خدا را نداشته باشد و بگوید که واقعاً خدایی نیست و من به خدا اعتقاد ندارم، قبول نداشته باشد و بگوید که واقعاً خدایی نیست و من به خدا اعتقاد ندارم، عقلً و منطقً می‌تواند هر کاری انجام دهد، چه خوب و چه بد. یعنی یگانه معیار برای این‌که انسان برای خودش «باید» و «نباید» داشته باشد که این کار خوب است، آن کار بد است، این کار را باید انجام داد، آن کار را نباید انجام داد، این است که خدا در کار باشد. اگر خدا باشد، همهٔ این حرفها معنی دارد و اگر خدا نباشد، هیچ‌یک از این سخنان معنی پیدا نمی‌کند. در گزینه (۴) به نقش خدا در اخلاق و احساس تعهد اشاره نشده است.

(۳) ۱۴۷ ابن‌سینا ملاک «علت داشتن» را «ممکن‌الوجود بالذات بودن موجودات» دانسته و می‌گوید: «هر چیزی که ممکن‌الوجود باشد، برای موجود شدن نیازمند علت است. پس به عقیده ابن‌سینا هر ممکن‌الوجودی برای خارج شدن از حالت تساوی میان وجود و عدم، علت می‌خواهد. این علت، واجب‌الوجود بالذات است.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ابن‌سینا نمی‌گوید که هر چیزی در جهان علت می‌خواهد، بلکه می‌گوید: «هر چیزی که ممکن‌الوجود باشد، برای موجود شدن نیازمند علت است.»

(۲) (۴) ابن‌سینا با این‌که برهان فارابی را درست و کامل می‌داند، اما می‌کوشد با استفاده از دو مفهوم وجود و امکان، برهان کامل‌تری ارائه کند. پس ابن‌سینا ملاک «علت داشتن» را «وجود» نمی‌داند، بلکه از دو مفهوم وجود و امکان در برهان خود استفاده می‌کند.

(۲) ۱۴۸ فارابی در استدلال خود از محل بودن تسلسل علل نامتناهی استفاده می‌کند، در حالی‌که ملاصدرا بدون توصل به اصل بطلان تسلسل علل نامتناهی به اثبات وجود خدا می‌پردازد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ملاصدرا با باطل دانستن امکان ماهوی، نیازمندی موجودات جهان را به فقر وجودی ممکنات به غنی بالذات یا وجود غیر وابسته و بی‌نیاز متصل می‌کند.

(۳) (۴) ملاصدرا براساس مبانی فلسفی خود، استدلال ابن‌سینا را ارتقا بخشد و توضیح داد که همهٔ موجودات و واقعیات جهان، عین وابستگی و نیاز هستند و «وابستگی» و «نیاز به غیر» سراسر وجود آن‌ها را فراگرفته است. وی این وابسته بودن و نیازمندی را «امکان فقری» نامید. پس در نظریه امکان فقری، نیازمندی، به وجود موجودات بازمی‌گردد، نه به ماهیت آن‌ها.